

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye

2009.10.26.

az elektronikus úton kibocsátott számlákra vonatkozó egyes rendelkezések értelmezéséről

I. Az elektronikus úton kibocsátott számlákról általában

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfatv.) 174. § (1) bekezdése alapján számla [ide értve az Áfatv. 176. § (1) bekezdése alapján egyszerűsített adattartalommal rendelkező számlát is] elektronikus úton is kibocsátható.

Az Áfatv. 259. § 5. pontja szerint elektronikus úton kibocsátott számlának minősül a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője részére az adatok vagy - digitális tömörítés felhasználásával - adatállományok elektronikus úton történő továbbítása, személyes rendelkezésre bocsátása telefonvezeték, rádiós, optikai vagy egyéb elektromágneses rendszeren keresztül, elektronikus adatfeldolgozás céljára.

Az elektronikus számlázás számlakibocsátónál történő bevezetése nincs hatósági engedélyhez kötve, az adózó maga választja meg (akár számlánként) az általa alkalmazott számlázási módot, vagyis hogy papíralapon vagy elektronikus úton bocsát-e ki számlát.

1. Az elektronikus úton kibocsátott számlával kapcsolatos alapelvek

Az Áfatv. 175. § (1) bekezdése alapján számlát elektronikus úton kibocsátani, illetőleg ilyen alapon rendelkezésre álló számlára az Áfatv.-ben szabályozott jogot alapítani, kizárólag abban az esetben lehet, ha

- a) a számla és az abban foglalt adattartalom sértetlensége, valamint
- b) eredetiségének hitelessége

biztosított.

Ad a)

Az elektronikus számla és annak adattartalmának sértetlensége azt jelenti, hogy a számla megegyezik az eredetileg kibocsátottal, a számlára utólag semmiféle változtatást, módosítást nem vezethetnek.

Ad b)

Az elektronikus számla eredetének hitelessége azt jelenti, hogy a technikai eszközök segítségével egyértelműen azonosítható a számlát kibocsátó, és minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a számlát az az adóalany bocsátotta ki, aki/amely számlakibocsátásra kötelezett (az adóalany saját maga, vagy az Áfatv. 160-161. § szerinti szabályok alapján a meghatalmazott).

2. Az elektronikus úton kibocsátott számla fajtái

Az előző pontban részletezett követelményeknek való megfelelés érdekében az elektronikus úton kibocsátott számlát kétféle módon lehet kibocsátani:

- a) az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) rendelkezései szerinti, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzővel kell ellátni; vagy
- b) az elektronikus adatcsererendszerben (EDI) elektronikus adatként kell létrehozni és továbbítani.

Ad a)

Amennyiben a számlakibocsátásra kötelezett úgy dönt, hogy elektronikus aláírás és időbélyegző használatával bocsátja ki elektronikus úton a számlát, úgy erről előzetesen nem kell megállapodnia a termék beszerzőjével, szolgáltatás igénybevevőjével.

Ugyanakkor a számlakibocsátás előtt célszerű jelezni a partnernek, hogy elektronikus számlát fognak kiállítani, különös tekintettel arra, hogy a partnernek információval kell rendelkeznie arról, hogy hogyan tudja megismerni az e-számla tartalmát.

A számla kibocsátója nem tudja „rákényszeríteni” partnereit az e-számla elfogadására még akkor sem, ha egyébként írásbeli szerződést erről nem kell velük kötnie. Az e-számla tárolása, archiválása a partner részéről is felkészülést igényel, ha még nem fogadott be ilyen számlát, e nélkül az e-számla megfelelő kezelése nehézségekbe ütközhet.

Ad b)

Az EDI rendszer alkalmazásának feltétele, hogy a számlakibocsátásra kötelezett és a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője előzetesen és írásban megállapodjon az EDI alkalmazásáról és használatáról [Áfatv. 175. § (3) bekezdés]. E megállapodási kötelezettségüknek az adóalanyok az elektronikus számlával kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló 46/2007. (XII. 29.) PM rendelet (Eszr.) mellékletében szereplő szerződés megkötésével is eleget tehetnek.

EDI rendszer alkalmazása esetében a számlakibocsátásra kötelezett köteles gondoskodni arról is, hogy havi rendszerességgel az adott hónapban kibocsátott számlákról papíron kiegészítő összesítő jelentés készüljön, és azt a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője megkapja [Áfatv. 175. § (4) bekezdés].

Nem minősül elektronikus számlának a számla, egyszerűsített számla és nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint a nyugta adását biztosító pénztárgép és taxaméter alkalmazásáról szóló 24/1995. (XI. 22.) PM rendelet (Számla r.) 1/F. § (2) bekezdése alapján a számítástechnikai eszköz útján előállított és papírra nyomtatott számlának a kibocsátónál maradó, elektronikus úton megőrzött adatállománya [Számla r. 1/F. § (3) bekezdés].

3. Az elektronikus úton kibocsátott számla adattartalma

Az elektronikus úton kibocsátott számlának ugyanazon adattartalommal kell rendelkeznie, mint a papíron kibocsátottnak.

Az Áfatv. 169. §-a alapján a számla kötelező adattartalma a következő:

- a) a számla kibocsátásának kelte;
- b) a számla sorszáma, amely a számlát kétséget kizáróan azonosítja;
- c) a termék értékesítőjének, szolgáltatás nyújtójának adószáma, amely alatt a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását teljesítette;

- d) a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének adószáma, amely alatt, mint adófizetésre kötelezettnek a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását teljesítették, vagy amely alatt az adómentes Közösségen belüli termékértékesítést részére teljesítették;
- e) a termék értékesítőjének, szolgáltatás nyújtójának, valamint a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének neve és címe;
- f) az értékesített termék megnevezése, annak jelölésére - a számlakibocsátásra kötelezett választása alapján - az e törvényben alkalmazott vtsz., továbbá mennyisége, illetőleg a nyújtott szolgáltatás megnevezése, annak jelölésére - a számlakibocsátásra kötelezett választása alapján - az e törvényben alkalmazott SZJ, továbbá mennyisége, feltéve, hogy az természetes mértékegységben kifejezhető;
- g) a 163. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett időpont, ha az eltér a számla kibocsátásának keltétől;
- h) az adó alapja, továbbá az értékesített termék adó nélküli egységára, illetőleg a nyújtott szolgáltatás adó nélküli egységára, ha az természetes mértékegységben kifejezhető, valamint az alkalmazott árengedmény, feltéve, hogy azt az egységár nem tartalmazza;
- i) az alkalmazott adó mértéke;
- j) az áthárított adó, kivéve, ha annak feltüntetését e törvény kizárja;
- k) adómentesség esetében, valamint abban az esetben, ha adófizetésre a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője kötelezett, jogszabályi hivatkozás vagy bármely más, de egyértelmű utalás arra, hogy a termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása

- ka) mentes az adó alól, vagy
 kb) után a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője az adófizetésre kötelezett;

- l) új közlekedési eszköz adómentes Közösségen belüli értékesítése esetében az új közlekedési eszközre vonatkozó, az Áfatv. 259. § 25. pontjában meghatározott adatok;
- m) utazásszervezési szolgáltatás nyújtása esetében jogszabályi hivatkozás vagy bármely más, de egyértelmű utalás arra, hogy az Áfatv. XV. fejezetben meghatározott különös szabályokat alkalmazták;
- n) használt ingóság, műalkotás, gyűjteménydarab vagy régiség értékesítése esetében jogszabályi hivatkozás vagy bármely más, de egyértelmű utalás arra, hogy az Áfatv. XVI. fejezet 2. vagy 3. alfejezetében meghatározott különös szabályokat alkalmazták;
- o) pénzügyi képviselő alkalmazása esetében a pénzügyi képviselő neve, címe és adószáma.

A számla egyszerűsített adattartalommal is kibocsátható az Áfatv. 176. § (1) bekezdésben lévő feltételek teljesítése esetén, ekkor az Áfatv. 176. § (2) bekezdése szerinti adatokat kell feltüntetni.

4. Külföldi hitelesítés-szolgáltató

Az Eat. 5. § (1) bekezdése szerint külföldi székhelyű, illetve lakóhelyű hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz az Eat.-ban meghatározott jogkövetkezmények fűződnek, ha

- a) nemzetközi szerződés így rendelkezik, vagy
 b) belföldi székhelyű (a továbbiakban: belföldi) hitelesítés-szolgáltató felelősséget vállal a külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványokért, vagy
 c) a hitelesítés-szolgáltató székhelye, illetve lakóhelye az Európai Unió valamely tagállamában van.

Mindezeken túlmenően a külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz akkor is az Eat.-ban meghatározott jogkövetkezmények fűződnek, ha

- a) a külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványokért felelősséget vállal egy olyan hitelesítés-szolgáltató, amely az Európai Unió tagállamában, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban, illetve olyan államban rendelkezik székhellyel, illetve lakóhellyel, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez, illetve
 b) a külföldi hitelesítés-szolgáltató teljesíti az Európai Közösség vonatkozó irányelvében foglalt előírásokat, és egy tagállamban létrehozott önkéntes akkreditációs rendszer keretében akkreditáltak.

Vagyis – meghatározott feltételek megvalósulása esetén – a külföldi hitelesítés-szolgáltató is ugyanolyan jogosítványokkal rendelkezik Magyarországon, mint a belföldi. Erről részletesebb tájékoztatást a Nemzeti Hírközlési Hatóság tud adni.

5. Az elektronikus banki kivonat

Az elektronikus banki kivonat akkor minősülhet elektronikus számlának, amennyiben teljesíti annak jogszabályban előírt feltételeit, vagyis egyrészt tartalmilag megfelel a számla kritériumainak, másrészt az elektronikus számlára vonatkozó speciális tulajdonságokkal is rendelkezik.

Fontos még kiemelni, hogy kizárólag akkor lehet számláról beszélni, amennyiben azt termékértékesítéshez, vagy szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódóan bocsátották ki, ennek hiányában számviteli bizonylatnak tekintendő. Ebből következően pl. abban az esetben, ha kizárólag a számlaegyenleg változásáról szól a kivonat, (szolgáltatásnyújtás hiányában) számlának nem, kizárólag számviteli bizonylatnak minősülhet. Ugyanakkor a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.) 167. § (5) bekezdése alapján számviteli bizonylatként elektronikus dokumentum is alkalmazható, amennyiben az Eat. szerinti legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel látták el.

II. Számlakiállítás

Az elektronikus úton a számlákat két rendszerben lehet kibocsátani:

- a) elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus adat formájában (PKI), vagy
 b) EDI rendszer alkalmazásával.

Ad a)

Az Eat. határozza meg az elektronikus iratok aláírásának rendjét. Ezen jogszabályban foglalt feltételeknek megfelelően legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzővel ellátott elektronikus dokumentum kezelhető számlaként. Természetesen nincs annak akadálya, hogy a számla kibocsátásakor a fokozott biztonságú elektronikus aláírásnál szigorúbb követelményekkel rendelkező minősített elektronikus aláírás kerüljön alkalmazásra.

Az elektronikus aláírással kapcsolatban szolgáltatást nyújtók névsorát a Nemzeti Hírközlési Hatóság honlapján lehet megtekinteni (<http://www.nhh.hu>) az „Elektronikus aláírás” menüponton belül az „Elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvántartások” alpontban.

Ad b)

az EDI rendszerben kibocsátott számlák a felek között történt előzetes megállapodás alapján zárt technikai rendszeren jutnak el a számlakibocsátótól a számla befogadójáig. Az EDI rendszerben való számlázás további követelményei, hogy a felek előzetesen írásban megállapodjanak az EDI alkalmazásában és erre vonatkozóan szerződéssel rendelkezzenek, valamint további követelmény, hogy az EDI rendszeren kibocsátott számlákhoz kapcsolódóan papíralapú összesítő jelentést kell készítenie a számlakibocsátásra kötelezettnek.

EDI számla esetén előfordulhat, hogy a partnerek számítástechnikai rendszereiben eltérő formátumokat alkalmaznak, ezért konverzióra van szükség. Jogszabály önmagában nem tiltja a konverziót, amennyiben a konverziót követően az elektronikus számla továbbra is megfelel a jogszabályi követelményeknek. Technikai részletkérdésnek tekinthető továbbá, hogy a konverziót ki végzi el, az EDI szolgáltató, vagy a befogadó fél. Természetesen egyik esetben sem csorbulhatnak az elektronikus úton kibocsátott számlákra vonatkozó alapelvek.

Az Eszr. mellékletében meghatározott EDI Modell Megállapodás a Európai Közösségek Bizottsága 1994. október 19-i 94/820/EK Ajánlásán alapul. Az Ajánlás az Európai Modell EDI Egyezmény szabályairól rendelkezik, a rendelkezések magyarozatát jelen közlemény 1. és 2. számú mellékletei tartalmazzák.

1. A kiegészítő összesítő jelentés

Az Eszr. 2. § (1) bekezdése alapján EDI alkalmazása és használata esetében az Áfatv. 175. §-ának (4) bekezdésében előírt kiegészítő összesítő jelentésnek legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) az Áfatv. 169. § b) pontja alapján a tárgyhónapban kibocsátott számlák sorszámának felsorolása;
- b) az Áfatv. 169. §-ának c), d) és e) pontjában meghatározott adatok, vagyis:
 - o a termék értékesítőjének, szolgáltatás nyújtójának adószáma, amely alatt a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását teljesítette;
 - o a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének adószáma, amely alatt, mint adófizetésre kötelezettnek a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását teljesítették, vagy amely alatt az adómentes Közösségen belüli termékértékesítést részére teljesítették;
 - o a termék értékesítőjének, szolgáltatás nyújtójának, valamint a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének neve és címe;
- c) a tárgyhónapban kibocsátott számlákban szereplő ügyletek adóalapjai összesítetten az Áfatv. 169. §-ának i) pontja, illetve k) pont ka) alpontja szerinti csoportosításban, vagyis
 - o az alkalmazott adó mértéke szerint, továbbá;
 - o adómentesség szerint.
- d) a tárgyhónapban kibocsátott számlákban szereplő ügyletek áthárított adója összesen.

A kiegészítő összesítő jelentést legkésőbb a tárgyhónapot követő hónap huszadik napjáig kell megküldeni a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének.

Amennyiben a számlán található adatok külföldi pénznemben kifejezettek, az áthárított adót az Áfatv. 172. §-a alapján forintban (is) fel kell tüntetni. Ez a szabály igaz a kiegészítő összesítő jelentésre is, mivel a vonatkozó szabály visszautal a számlára, vagyis amennyiben a kiegészítő összesítő jelentésben az egyes adatok külföldi pénznemben kerültek feltüntetésre, ettől függetlenül az áthárított adót forintban (is) szerepeltetni kell.

2. Az elektronikus úton kibocsátott számla adóigazgatási azonosításra való alkalmasságáról

A Számla r. 1/E. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 1/G. §-a alapján az elektronikus úton kibocsátott számla abban az esetben alkalmas adóigazgatási azonosításra, ha szigorú számadás alá vonása úgy valósul meg, hogy a számla kibocsátására szolgáló számítástechnikai program (a továbbiakban: számlázó program) - a következő eltérésekkel - kihagyás és ismétlés nélkül, folyamatosan biztosítja a sorszámozást:

- A számlázó program az adóalany nem magyarországi adószámán [Áfatv. 258. § (3) bekezdés b) és c) pont] történő számlakibocsátásához a belfölditől elkülönített sorszámtartományt határoz meg.
- A sorszámozás folyamatossága nem sérül, ha
 - a) a csoportos adóalanyiségben [Áfatv. 8. §] részt vevő tagok belső, egymás közötti kapcsolataiban a számlának nem minősülő egyéb számviteli bizonylat kibocsátása, illetőleg
 - b) a csoportos adóalanyiségben részt vevő tagok külső, harmadik személlyel szembeni kapcsolataiban a számla kibocsátása

azonos sorszámtartományon belül történik.

- A sorszámozás folyamatossága nem sérül akkor sem, ha a számla és az Áfatv. 165. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott számviteli bizonylat kibocsátása azonos sorszámtartományon belül történik.

A számlázó programnak a hiányos, hibás, megsemmisült vagy elveszett számlákat is rögzítenie kell.

A számla kibocsátójának a számlázó program olyan dokumentációjával kell rendelkeznie, amely biztosítja a program működésének ellenőrizhetőségét. A dokumentáció tartalmazza a program működésére, használatára vonatkozó részletes leírást, valamint a program készítője által a számla kibocsátójának címzett írásos nyilatkozatát arról, hogy az maradéktalanul megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. E dokumentációt a számla kibocsátásra kötelezettnek meg kell őriznie és adóhatósági ellenőrzéskor – kérésre – be kell mutatnia.

3. Egyebek

Sem az Áfatv., sem a Számla r. nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely alapján egy adózó kizárólag egy megjelenési formában (papíralapon vagy elektronikusan) állíthat ki számlát valamennyi partnere részére. Ebből következően az adózó párhuzamosan használhat két „rendszert”, vagyis lehetősége van, hogy bizonyos partnereinek elektronikus számlát állítson ki, míg más partnereinek papíralapú számlát.

Mivel sem az Áfatv., sem a Számla r. nem tartalmaz korlátozó szabályt a sorszámtartomány, illetve az egy ügyleten belül kiállított számlák „vegyes használatára” vonatkozóan, ezért nincs jogszabályi akadálya annak, hogy a kiállított számláknál egy sorszámtartományon belül legyenek papíralapú és elektronikusan kibocsátott számlák. Ugyanakkor ez a megoldás akkor alkalmazható, ha ugyanazon számlázóprogram alkalmas papíralapú, valamint elektronikus számla előállítására. Két különböző számlázóprogram használata esetén egy sorszámtartomány „vegyes” felhasználása nem értelmezhető.

A PKI rendszerű elektronikus úton kibocsátott számláknál nincs akadálya a „köteget aláírásnak”, vagyis annak, hogy több elektronikus számlát lássanak el egyszerre egy elektronikus aláírással és időbélyegzővel, amennyiben az elektronikus úton kibocsátott számlákra vonatkozó alapelvek nem sérülnek (jelen közlemény I/1. pont), illetve a számla adóigazgatási azonosításra alkalmas marad (jelen közlemény II/2. pont). Megkérdőjelezhető az alapelveknek történő megfelelés pl. abban az esetben, ha a „köteget aláírásához” kapcsolódó időbélyegzőben szereplő időpont és a számla kibocsátásának időpontja eltér.

Az elektronikus számla vevő felé történő továbbítására nem tartalmaz rendelkezéseket a jogszabály, így arra bármilyen formában lehetőség van (akár e-mail útján). Az elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus számlát további elektronikus aláírással nem kell ellátni az e-mailes továbbításnál.

III. Az elektronikus számlák megőrzése

1. Általános rendelkezések

Az Áfatv. 179. § (1) bekezdése alapján minden személy, szervezet, aki (amely) az Áfatv.-ben szabályozott jogot gyakorol, illetőleg akire (amelyre) az Áfatv. kötelezettséget állapít meg, köteles az adómegállapítás hiánytalan és helyes volta ellenőrizhetőségének érdekében az általa vagy nevében kibocsátott okirat másodlati példányát, valamint a birtokában levő vagy egyéb módon rendelkezésére álló okirat eredeti példányát, vagy - ha azt e törvény nem zárja ki - eredeti példány hiányában annak hiteles másolatát legalább az adó megállapításához való jog elévüléseiig megőrizni.

A megőrzés egész időtartama alatt folyamatosan biztosítani kell

- az okirat és az abban foglalt adattartalom sértetlenségét,
- eredetiségének hitelességét és
- olvashatóságát.

A jelenleg hatályos szabályok szerint az elektronikus számlát és az összesítő dokumentumot a kiállítása szerinti eredeti formában kell megőrizni. Ez azt jelenti, hogy - fő szabály szerint - az elektronikus úton kibocsátott számlákat nem lehet más formátumban (pl. kinyomtatva) megőrizni. Minden esetben a számla kibocsátáskori formátuma igazolja az adófizetéssel összefüggő kötelezettségek és jogok meglétét.

Az elektronikus úton kibocsátott számla megőrzésére kötelezett adóalany kötelessége, hogy gondoskodjon az előírásoknak megfelelő megőrzésről, az ezek megsértéséből eredő következmények őt terhelik. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a megőrzést az adóalany minden esetben saját magának kell ellátnia, hanem e feladattal más is megbízható, ezt szolgáltatásként mástól is igénybe veheti.

A Szt. 169. § (5) bekezdése szerint az elektronikus formában kiállított bizonylatot - az elektronikus archiválásra vonatkozó külön jogszabály előírásainak figyelembevételével - elektronikus formában kell megőrizni, oly módon, hogy az alkalmazott módszer biztosítsa a bizonylat összes adatának késedelem nélküli előállítását, folyamatos leolvashatóságát, illetve kizárja az utólagos módosítás lehetőségét.

A Szt. 169. § (2) bekezdése a könyvviteli elszámolást alátámasztó számviteli bizonylatok megőrzési idejét legalább 8 évben határozza meg, amely megőrzési idő az elektronikus formában kiállított számlákra is érvényes.

2. Részletes szabályok

A részletes szabályokat a digitális archiválás szabályairól szóló 114/2007. (XII. 29.) GKM rendelet tartalmazza.

A rendelet meghatározza azokat az alapvető követelményeket, amelyeket teljesíteni kell az elektronikus úton kibocsátott számlák megőrzése során annak érdekében, hogy a számlák hitelessége, épsége és használhatósága megmaradjon a megőrzés teljes időtartama alatt. Eszerint a megőrzésre kötelezett a megőrzési kötelezettség lejártáig folyamatosan köteles biztosítani, hogy az elektronikus dokumentumok megőrzése olyan módon történjen, amely kizárja az utólagos módosítás lehetőségét, valamint védi az elektronikus dokumentumokat a törlés, a megsemmisítés, a véletlen megsemmisülés és sérülés, illetve a jogosulatlan hozzáférés ellen. A megőrzésre kötelezett köteles biztosítani, hogy az őrzött elektronikus dokumentumok értelmezhetősége (olvashatósága) - a dokumentumok megjeleníthetőségét lehetővé tevő szoftver- és hardverkörnyezet biztosításával - a megőrzési kötelezettség időtartama alatt megmaradjon.

A megőrzés során annak figyelembevételével kell eljárni, hogy az elektronikus úton kibocsátott számla

- a) elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus adat formájában (PKI), vagy
- b) EDI rendszer alkalmazásával

készült-e.

Ad a)

Ha elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus számlát kell megőrizni, három lehetőség áll a megőrzésre kötelezett előtt:

1. Az Eat. szerinti archiválási szolgáltatót bíz meg a megőrzés ellátásával. Az archiválási szolgáltatók működését az Eat. és annak végrehajtási rendeletei részletesen szabályozzák, a Nemzeti Hírközlési Hatóság rendszeresen ellenőrzi a működésük megfelelőségét.
2. Saját maga őrzi a számlákat.
3. A megőrzés ellátásával más - nem az Eat. szerinti archiválási szolgáltatót - bíz meg. Ez esetben a megőrzésre kötelezett és a szolgáltató szerződésben rendezik, hogy a szolgáltató milyen szolgáltatásokat nyújt és milyen felelősséget vállal a megőrzés megfelelőségéért.

A 2. és 3. esetben a megőrzést végző feladata, hogy ellenőrizze a számlán lévő elektronikus aláírás és időbélyegző érvényességét. Ezen túlmenően, ha a megőrzési kötelezettség időtartama hosszabb, mint az elektronikus aláírás elhelyezésétől számított 11 év, a megőrzésre kötelezett

- aa) gondoskodik az elektronikus aláírás hosszú távú érvényesítéséhez szükséges információk (az érvényességi lánc) beszerzéséről és megőrzéséről;
- ab) az Eat. szerinti minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt elhelyeztet el az érvényességi láncban;
- ac) az ab) pontban meghatározott időbélyegzést megismétli akkor, ha az ab) pont szerint korábban elhelyezett időbélyegző kriptográfiai algoritmusa az Eat. szabályai szerint már nem biztonságos.

Ha több elektronikus úton kibocsátott számlán helyeztek el egy elektronikus aláírást és időbélyegzőt, akkor ezeket a számlákat a megőrzés során együtt kell kezelni.

Az elektronikus úton kibocsátott számla archiválását tehát vagy a kibocsátó, vagy az általa megbízott (archiválási) szolgáltató is elláthatja. Archiválási szolgáltatást általában a hitelesítés szolgáltatók látnak el. A hitelesítés szolgáltatók névsorát a Nemzeti Hírközlési Hatóság honlapján lehet megtekinteni (<http://www.nhh.hu>) az „Elektronikus aláírás” menüponton belül az „Elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvántartások” alponton.

Ad b)

A 46/2007. (XII. 29.) PM rendelet melléklete szerinti ajánlott tartalommal, előzetesen, írásban kötött szerződés

alapján EDI rendszer alkalmazásával létrehozott elektronikus úton kibocsátott számla esetében a kötelezett a megőrzési kötelezettségnek olyan EDI rendszer igénybevételével is eleget tehet, amely kielégíti az általános megőrzési követelményeket, valamint biztosítja az elektronikus úton kibocsátott számla megőrzését mind a kibocsátó, mind a befogadó oldalán.

EDI rendszer alkalmazásával létrehozott elektronikus úton kibocsátott számla esetében az utólagos módosítás lehetőségének kizárása biztosítható a számlán az Eat. szerinti minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegző elhelyezésével is. Ha több, EDI rendszer alkalmazásával létrehozott elektronikus úton kibocsátott számlán helyeznek el egyetlen, az Eat. szerinti minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt, akkor ezeket a számlákat a továbbiakban együtt kell kezelni.

3. Számlamásolatok

Az elektronikus számlák esetén az elektronikus másolat fogalma nem értelmezhető, mivel a kiállított elektronikus számlát (melyen elektronikus aláírást és időbélyegzőt helyeztek el) bármennyi példányban lehet többszörözni, az továbbra is „eredeti” marad. A lényeg, hogy az így többszörözött elektronikus számla az Áfatv. 175. § (1) bekezdés szerinti adattartalom sértetlenségét és eredetiség hitelességét bizonyítsa.

Az Eat. 4. § (3) bekezdése alapján a fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus aláírt elektronikus dokumentum kinyomtatott változatához nem fűződnek az ugyanezen dokumentum elektronikus változatának bizonyító ereje tekintetében előírt szabályok.

Ebből következően az elektronikus számlák vonatkozásában kizárólag az elektronikus formában (elektronikus aláírással és időbélyegzővel) megőrzött számlák tekinthetők adóigazgatási azonosításra alkalmasnak, vagyis adólevonási jog csak ilyen formában meglévő elektronikus számlák birtokában gyakorolható.

IV. Az elektronikus számlák kontírozása

Az Szt. 167. §-ának (1) bekezdése tartalmazza a bizonylatok kötelező alaki és tartalmi kellékeit. Ezen belül a h) és az i) pont fogalmazza meg a könyvelés módjára, az érintett könyvviteli számlákra történő hivatkozásra, valamint a könyvviteli nyilvántartásoktól történő rögzítés igazolásának kinyomtatott változatát. Ezen követelmények szerepe, hogy visszakérhetővé, könnyen ellenőrizhetővé tegyék a bizonylatok és a számviteli nyilvántartások közötti kapcsolatot. A követelményeknek külső bizonylat esetén a bizonylat kiállítója, és a bizonylat könyvelését végző, befogadó gazdálkodó is meg kell, hogy megfeleljen, mindegyik a saját nyilvántartás rendszere tekintetében.

Az elektronikus formában kiállított bizonylatok tekintetében a számlát a kiállító az Szt. 167. § (1) bekezdésének h) és i) pontjában foglalt információk nélkül elektronikus hitelesíti. A befogadóra vonatkozó, hivatkozott információkat a kiállító nem is tudja a bizonylaton feltüntetni, hiszen azok csak a befogadónál állnak rendelkezésre. A befogadónak ezt követően a papíralapú számlákhoz hasonlóan kell biztosítania az Szt. 167. § (1) bekezdés h) és i) pontban foglaltak teljesítését. Természetesen a kiállítónak is szükséges ezeket a hivatkozott információkat rögzítenie a saját nyilvántartási rendszerében.

Az ennek történő megfelelés érdekében a számla kiállítójának és a számla befogadójának is lehetősége van a könyvelésre vonatkozó információkat egy csatolt "mellékleten", azaz az eredeti számlához külön csatolva, elektronikus formában szerepeltetni abban az esetben, ha ez a csatolás egyértelmű hozzárendeléssel, elválaszthatatlan módon, az utólagos módosítás lehetőségét kizárva történik. A csatolt "melléklet" csatolásának részletes technikai kérdéseit (azon belül is kiemelten a hitelesség és a felelősség kérdését) a gazdálkodónak kell szabályoznia a belső működési rendjében.

A Szt. 167. § (7) bekezdésében előírt követelmények teljesíthetők elektronikus könyvelési rendszer alkalmazásával is, amennyiben a bizonylat hozzárendelése a könyveléshez a bizonylat sorszáma (azonosítója) alapján visszakérhető módon, a könyvelésben történt rögzítés időpontját megőrizve és az utólagos módosítás lehetőségét kizárva történik.

Ezen túlmenően megfelelő lehet pl. egy iktatóprogram, mely a számlákhoz iktatószámot rendel, egyúttal ehhez az iktatószámhoz kapcsolódik a könyvelési információ. Az iktatószám alapján tehát mind a számla, mind a könyvelési információ megismerhető, azok egyértelműen egymáshoz rendelhetők, elválaszthatatlanok. Gondoskodni kell ugyanakkor az utólagos módosítás kizárásáról.

A számlabefogadó a leirtakon túlmenően más módszert is alkalmazhat, amennyiben az egyértelmű hozzárendelés, az elválaszthatatlanság biztosítható, valamint az utólagos módosítás lehetősége kizárható ezzel.

V. Az elektronikus számlázás során az adóhatóság által elfogadott fájlformátumok

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 95. § (3) bekezdése alapján (figyelemmel az Eszr. 3. §-ára is) az adózó az iratokat és az adózással összefüggő, elektronikus adathordozón tárolt adatokat (ide értve az elektronikus úton kibocsátott számlát is) felhívásra az adóhatóság által közzétett formátumban rendelkezésre bocsátja. Az elektronikus úton kibocsátott számlákra vonatkozóan az állami adóhatóság által elfogadott fájlformátumok a következők:

- .txt formátum (text fájl)
- bármilyen más olyan ún. print fájl formátum, mely nem formázott szöveget, illetve karaktereket tartalmaz, továbbá nem található a fájlban - a soremeléssel és az oldalkezdet jelzésén kívül - utasítások, és a fájl tartalma (a fájlban szereplő szöveg, illetve karakterek) egyértelműen megfeleltethető a kinyomtatott adatoknak (a fájlban szereplő karakterek sorozata, tulajdonsága a papírra történő kinyomtatással sem változik),
- .csv fájlformátum,
- .dbf fájlformátum,
- .mdb fájlformátum,
- .xls (Excel) fájlformátum,
- .xml fájlformátum.

Az .xml fájlformátum definícióit a közlemény 3. számú melléklete tartalmazza.

Az előzőekben részletezett fájlformátumokban az elektronikus számlákat kérésre adathordozón (floppyn, CD vagy DVD lemezen, USB csatlakozású adattároló eszközön) kell az adózónak az adóhatóság rendelkezésére bocsátania.

Fontos kiemelni, hogy az említett fájlformátumok ellenőrzési formátumok, vagyis az adózó bármilyen formátumban kibocsáthatja elektronikus úton a számlát (akár pl. .pdf formátumban is), azonban az adóhatósági ellenőrzéskor az előzőekben említett formátumban kell az adóhatóságnak átadnia azokat.

Szükséges megjegyezni ugyanakkor, hogy kérésre a fájlok adatszerkezetét is rendelkezésre kell bocsátani, mivel a fájlformátumokon belül is lehetnek eltérések, melyek az ellenőrzés lefolytatását nehezítik.

VI. Az elektronikus számlázás ellenőrzése

1. Az adózó kötelezettségei

A Számla r. 1/H. § (1) bekezdése szerint az elektronikus úton kibocsátott, illetőleg az ilyen alapon rendelkezésre álló számla helyszíni ellenőrzése során az adóhatóság részére

- a) biztosítani kell a számla olvashatóságához szükséges technikai eszközöket,
- b) rendelkezésre kell bocsátani az a) pontban említett eszközök használatára vonatkozó dokumentációt, továbbá

c) meg kell adni az a) pontban említett eszközök használatához szükséges felvilágosítást.

Az adóhatóság jogosult a számla kiállításának folyamatát úgy is ellenőrizni, hogy felügyelete alatt a számla kiállítója - próbajellel - állít ki számlát.

Az Eszr. 3. §-a alapján az elektronikus úton kibocsátott és/vagy ilyen alapon rendelkezésre álló számla esetében az Art. 47. §-ának (2) bekezdésében előírt bemutatási kötelezettségnek a számla kibocsátásakor érvényben levő - az állami adóhatóság által közleményben közzétett - formátumnak megfelelő adatok átadásával kell eleget tenni.

2. Az ellenőrzés kiemelt szempontjai

Az APEH az elektronikus számlázás ellenőrzése során az alábbi területekre fordít kiemelt figyelmet:

- A számlák kötelező tartalmi elemeinek megléte,
- A vevővel, megrendelővel kötött előzetes írásbeli szerződés, valamint annak tartalma,
- Az elektronikus számlázás zárt és biztonságos működését biztosító belső szabályozás vizsgálata,
- Az elektronikus számlázási rendszer és a könyvelési rendszer kapcsolatának ellenőrzése,
- PKI rendszerű elektronikus számlázás esetén a megfelelő elektronikus aláírás és az időbélyegző megléte,
- EDI rendszer alkalmazásával kibocsátott számlák esetén a papír alapú összesítő dokumentum vizsgálata,
- Véletlenül és célzottan kiválasztott számlák szűrőpróbaszerű ellenőrzése.

Az elektronikus számlázást alkalmazó cégek adóellenőrzése során az APEH fő szabály szerint a korábbi ellenőrzési gyakorlatot követi, az alábbi kiegészítésekkel:

- A helyszíni ellenőrzés során a vizsgálattal érintett adózó köteles az adóhatóság részére biztosítani az elektronikus számlák ellenőrzéséhez szükséges számítástechnikai eszközöket, az eszközök használatához szükséges dokumentációt, felvilágosítást,
- Az adózó köteles az elektronikus számlákról az adóhatóság felhívásában meghatározott csoportosításban és az adóhatóság által közzétett formátumban is rendelkezésre bocsátani a kért adatokat,
- EDI rendszer alkalmazásával kibocsátott számlák esetén az adózó köteles az elektronikus számlákról havonta kiállítandó, papír alapú összesítő dokumentumokat az ellenőrzés részére átadni,
- Az ellenőrzésről készített jegyzőkönyvek elektronikus számlákra vonatkozó mellékletei gépi adathordozón - várhatóan floppy vagy CD-n - kerülnek csatolásra.

Az elektronikus számlák meghatározott csoportosításban történő bekérése és vizsgálata során az APEH fő szabály szerint - hasonlóan a papír alapú számlázást alkalmazó cégek vizsgálatához - elsődlegesen a kapcsolódó informatikai rendszerből (pl. könyvelési, raktárkészlet nyilvántartó, stb.) származó adatokat vonja ellenőrzés alá. Amennyiben azonban az elektronikus számlák hitelességével, valóságtartalmával kapcsolatosan kétely merül fel, úgy az adóhatóság az eredeti, archivált elektronikus számlák állományát is bekérheti. Ez esetben az adózónak - kérésre - az adóhatóság rendelkezésére kell bocsátania az eredeti formátumú számlákat tartalmazó adatbázist is. A fájlokban lévő titkosított adattartalom esetén a vizsgálat részére biztosítani kell a dekódolt adatokat, amennyiben azok befolyásolják az adózás ellenőrizhetőségét.

Az állami adóhatóság az elektronikus úton kibocsátott számlákat az Art.-ban szabályozott ellenőrzési típusok egyikének alkalmazása során vizsgálhatja. Nincs jogszabályi lehetőség arra, hogy kizárólag az elektronikus számlázással összefüggő technikai megoldásokat ellenőrizzen az adóhatóság tényleges adóellenőrzés nélkül.

VII. Záró rendelkezés

Az Adó és Ellenőrzési Értesítő 2005. augusztus 22-i számában megjelent elektronikus számlákról szóló APEH közlemény rendelkezései helyett jelen közlemény szabályait kell alkalmazni.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

EURÓPAI MODELL EDI MEGÁLLAPODÁS JOGI RENDELKEZÉSEK MAGYARÁZAT Bevezető

Az „Európai Modell EDI Megállapodás” olyan rendelkezésekkel tartalmaz az EDI felhasználók számára, amely egy „adatsere megállapodás” modelljének minősül. A műszaki csere-megállapodásoktól való megkülönböztetés és az ebből keletkező zavarok megelőzése érdekében a megállapodás neve „EDI Megállapodás”, amely név tükrözi a megállapodás 1. cikkében ismertetett tárgyát.

A Megállapodás létrejötté egy európai szinten kialakult konszenzus eredménye; a Megállapodást az európai vállalkozások és szervezetek igényeihez igazították. A megállapodás tervezetének elkészítése során figyelembe vették a területeket érintő, akkori nemzetközi fejleményeket.

A megfelelő jogi keretek megteremtése érdekében az Európai Modell EDI Megállapodás olyan teljes körű megállapodást tartalmaz, amely szabályozza a gazdasági szereplők és egyéb EDI felhasználók közötti kapcsolatokat, amelyeket szerződésben kell rögzíteni. A szöveg modellként lehetővé teszi a szükség szerinti módosítást ⁽¹⁾.

I. Az Európai Modell EDI Megállapodás célja

Az EDI kereskedelmi tranzakciók lebonyolításánál történő alkalmazása, illetve jogi következményekkel járó egyéb alkalmazása különböző kérdéseket vet fel. Noha ezek a kérdések nem akadályozzák az EDI alkalmazását, bizonyos jogbizonytalanságot idéznek elő. Az ilyen kérdések rendezésének egyik legpragmatikusabb módja, hogy lehetőség szerint szerződésjogi keretek között rendezzék a felmerülő kérdéseket.

Az „Európai Modell EDI Megállapodás” célja, hogy az EDI felhasználók kezében egy olyan eszköz legyen, amely alkalmas a szerződés iránti igény kielégítésére, ily módon feleslegessé teszi egy külön megállapodás elkészítését és lehetővé teszi az ezzel járó párhuzamos erőfeszítések kiváltását.

Egy ilyen, európai szinten egyeztetett és elfogadott modell lehetővé teszi a nemzeti határoktól független egységes szöveg alkalmazását; a megoldás fokozza az ilyen módszer alkalmazásától elvárható jogbiztonságot.

II. Az Európai Modell EDI Megállapodás tartalma

A Megállapodás elfogadására a felek jogosultak. A Megállapodás mint bilaterális dokumentum lehetővé teszi, hogy a felek kitöltsék a Megállapodás szövegében rájuk vonatkozó részeket (adatokat) és változtatás nélkül fogadják el a szöveget. A Megállapodás multilaterális dokumentumként is alkalmazható, ezt a vállalatok egy csoportja, egy vagy több szervezet, felhasználók közössége vagy felhasználói csoport is alkalmazhatja.

1. cikk **Tárgy és hatály**

1.1. EDI

Az Európai Modell EDI Megállapodás, a továbbiakban „a Megállapodás”, rendeltetése — a legtöbb csere-megállapodáshoz hasonlóan — a felek közötti EDI kapcsolatok jogi szabályozása, illetve az EDI eszközeit alkalmazó felek tevékenységére vonatkozó feltételek és kööttségek meghatározása.

¹ Módosításokra olyan esetekben lehet szükség, ahol a modell nincs összhangban egy tagállamban hatályos olyan törvénnyel, amelyet nem lehet maradéktalanul kizárni.

1.2. Jogi rendelkezések és Műszaki Melléklet

Az „Európai Modell EDI Megállapodás” az EDI alkalmazása során szabályozandó jogi rendelkezésekről rendelkezik. A jogi rendelkezések egy része műszaki kérdésekre vonatkozó általános hivatkozásokat tartalmaz. Ezek a műszaki kérdések további specifikációkat igényelnek. Ezeket gyakorta az ún. „felhasználói kézikönyvek” tartalmazzák.

Az „Európai Modell EDI Megállapodást” ki kell egészíteni egy Műszaki Melléklettel, amelynek tartalmaznia kell a felek által meghatározott műszaki specifikációkat. A Műszaki Mellékletet az EDI felhasználóknak kell összeállítaniuk és/vagy igényeiknek megfelelően egyeztetniük, de figyelembe kell venniük a jogi rendelkezésekben említett alapkövetelményeket.

Az aktuális jogi környezetben a feleknek alá kell írniuk a jogi rendelkezéseket, ezzel is jelezve szándékukat a megállapodás létrehozására. A további jogok és köteleességek és az EDI alkalmazásának jogi következményei már a Megállapodás tárgyát képezik.

Miután a megállapodás egy modell, szövege a felek konkrét igényeinek megfelelően módosítható. A 14. cikk tartalmazza a rendelkezések megváltoztatásának szabályait.

1.3. A Megállapodás alapjául szolgáló tranzakciók

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Megállapodás csak a felek közötti EDI viszonyra irányadó, és hacsak a felek között ettől eltérő megegyezés nem jön létre, az EDI felhasználásával ténylegesen végrehajtott tranzakciók lényegét hivatott szabályozni.

2. cikk **Definíciók**

2.1. Az ebben a cikkben alkalmazott definíciók az EDI, EDI üzenet, UN/Edifact és az átvétel visszaigazolása tárgykörében általánosan alkalmazott fogalmak, amelyeket a Megállapodás teljes szövegében használnak.

A cél a Megállapodásban alkalmazott fogalmak egyértelmű értelmezése. A megfelelő cikkekben előfordulnak bizonyos konkrét szakmai definíciók, amelyekre a Megállapodás szövege minden esetben egy alkalommal utal.

2.2. EDI

Számos EDI definíció létezik, ezért ebben az esetben a széles körben alkalmazott és hivatkozott, többek között a UN/Edifact riportörök ⁽²⁾ által is alkalmazott definíciót használjuk. Ez a definíció az EDI leglényegesebb sajátosságait határozza meg.

Az „egyeztetett szabvány” fogalmának alkalmazása tartalmazza többek között a UN/Edifact szabványok alkalmazását és a felek közötti megállapodás értelmében az ilyen egyéb szabványokra is kiterjeszhető.

2.3. EDI üzenet:

Az EDI alapja a szerkesztett és kódolt üzenetek alkalmazása. Ezeknek az üzeneteknek a legfontosabb sajátossága, hogy az üzenetek számítógéppel feldolgozhatóak, automatikusan és teljesen egyértelműen továbbíthatóak. Ez a definíció kiemeli azokat a lényeges jellemzőket, amelyek megkülönböztetik az EDI-t a többi adatcserétől, például az e-mail alkalmazásától.

2.4. UN/Edifact

A definíció az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága Nemzetközi Kereskedelmi Eljárások Egyszerűsítésére létrehozott Munkacsoportja által alkalmazott hivatalos fogalom.

² Introduction to UN/Edifact, UN/Edifact Rapporteurs' Team, 1991. április

A Megállapodásban az EDI az eredeti szándékok szerint a UN/Edifact szabványok és ajánlások alapján szerkesztett üzenetek cseréjére vonatkozik. A UN/Edifact szabványok a CEN és az ISO vagy más szabványügyi testületek által elfogadott és engedélyezett európai és nemzetközi szabványok. Ezért a szabványok ajánlása során figyelembe kell venni ezeknek a szabványoknak a támogatását a Tedis programban. Ez az Edifact Igazgatótanácsának nyugat-európai ügyekben illetékes Titkársága. Tekintettel kell lenni továbbá az Európai Bizottság által alkalmazott szabványügyi megközelítésre.

2.5. Átvétel visszaigazolása

Miután különböző módszerek és eljárások léteznek egy EDI üzenet visszaigazolására, félreértések elkerülése végett rendkívül fontos egyértelműen utalni arra, a visszaigazolás mely szintjére vonatkozik az utalás. Ez a definíció a Megállapodás 5. cikkében említett szintre vonatkozik.

3. cikk A szerződés érvényessége és létrejötte

3.1. és 3.2. A szerződés érvényessége

A 3.1. bekezdés jelzi a felek azon szándékát, miszerint az EDI alkalmazásával érvényes és kötelező szerződések létrehozására törekednek és igyekeznek igazolni ezt a szándékukat harmadik személyeknek. Ezért a rendelkezés jelzi, hogy a felek nem kérdőjelezik meg az EDI által lebonyolított tranzakciók érvényességét pusztán annak alapján, milyen eszközökkel bonyolítják le az ügyletet.

A továbbított adatokra irányadó jog országonként változhat, és a felek nem feltétlenül bírnak tudomással arról, milyen korlátozások vonatkoznak egy EDI üzenet tartalmára a másik fél országában. Ezért célszerű gondoskodni arról, hogy a felek megfelelő ismertekkel rendelkezzenek az EDI üzenet tartalmára vonatkozó, a másik ország törvényeiben előírányzott korlátozásokról. A 3.2. bekezdés tartalmazza az erre vonatkozó rendelkezést.

Minden olyan alkalommal, amikor egy érkezett EDI üzenet adattartalma nincs összhangban a címzett törvényeivel, a címzett köteles tájékoztatni erről a másik felet. Ezt követően a címzett intézkedéseket tehet annak érdekében, hogy elkerülje saját törvényeinek megszegését.

Egy üzenet tartalmát korlátozó jogi követelmény egyik példája, amikor egy üzenetet egy olyan országban adnak fel, ahol nincs adatvédelmi törvény, és a címzett egy olyan ország, ahol ilyen korlátozások léteznek.

3.3. A szerződés létrejötte

E szabálynak az EDI Megállapodásban való alkalmazását a következők indokolják. A 3.3. bekezdés egy szerződés létrejöttének idejére és helyére vonatkozik. Egy szerződés létrejöttének, a szerződéskötés időpontjának meghatározása rendkívül fontos, különös tekintettel a szerződés jogkövetkezményeire. A postán vagy telefonon létrejött szerződésekre vonatkozó szabályokat meghatározták, ezzel szemben létezik bizonyos jogbizonytalanság az EDI segítségével létrejött szerződéseket illetően. Ezért a vonatkozó szabályok elfogadása fokozná a biztonságot.

A tagállamok többsége azoknál a szerződéseknél, amelyek nem a felek jelenlétében kötöttek, elfogadja az „átvétel szabályának” alkalmazását, amely rendelkezik arról, hogy az ajánlat átvételére azon a helyen és időpontban kerül sor, ahol és amikor az üzenet címzettje átveszi az feladó által megküldött üzenetet. A Bécsi Egyezmény az áruk nemzetközi kereskedelméről rendelkezik arról, hogy a „távkereskedelemben” létrejött szerződéseknél ezt a szabályt kell alkalmazni. A Tedis program első szakaszában elkészült tanulmány

megállapításai megerősítik azt a véleményt, miszerint az EDI szerződéseknél ⁽³⁾ ennek a szabálynak az alkalmazása jelenti a legjobb megoldást, hiszen nagyobb részben lehetővé teszi az EDI alkalmazásával járó jogi kollíziók kockázatainak elkerülését.

Az elfogadás szabályát az Európai Modell EDI Megállapodás esetében úgy kell értelmezni, miszerint egy EDI üzenet átvételére ott és akkor kerül sor, ahol az üzenet eléri a címzett információs rendszerének számítógépét.

4. cikk

EDI üzenetek bizonyítékának elfogadhatósága

Az elfogadhatóság és a bizonyító erő az a terület, ahol továbbra is fennáll a jogbizonytalanság. Miután az országok többségében a bizonyítékra vonatkozó rendelkezések nem kötelező érvényűek, többek között a kereskedelmi kapcsolatok területén, a felek megállapodhatnak egymással a bizonyíték szabályozásáról. A felek közötti megállapodással a bizonytalanság részben csökkenthető.

A tranzakciók lebonyolítása EDI alkalmazásával, az elektronikus aláírás mellett a papírbizonylatokkal lebonyolított tranzakciók alternatívája, ami azt jelenti, hogy az EDI üzenetek voltaképpen kiváltják a korábban papíron kicserélt bizonylatokat. A felek — többek között jogviták esetén — ezekkel az üzenetváltásokkal bizonyíthatják, hogy a tények valóban megtörténtek.

A törvény szabta keretek között, valamint feltéve, hogy a felek tiszteletben tartották a Megállapodás rendelkezéseit, ezek az EDI üzenetek a bíróságok előtt bizonyítékként felhasználhatók. Ezek az üzenetek — egyéb, eltérő bizonyítékok hiányában — a megtörtént események és tények bizonyításának eszközei.

Ennek a cikknek a rendeltetése, hogy tükrözze ezeket a véleményeket. Nemzeti jogi rendelkezések és előírások azonban korlátozhatják egy ilyen záradék alkalmazhatóságát.

5. cikk

EDI üzenetek feldolgozása és az üzenetek átvételének visszaigazolása

5.1.

EDI üzenetek feldolgozása

Ebben a cikkben a „feldolgozás” azt jelenti, hogy a címzettnek kezelnie kell az EDI üzenetet. Miután az EDI mindenképpen fokozott automatikus adatfeldolgozást jelent, rendkívül fontosak az idő szabta korlátok. A feleknek kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy egy meghatározott időn belül feldolgozzák az EDI üzeneteket; ezt az időt rögzíteni kell a Műszaki Mellékletben. Abban az esetben, ha a felek nem állapodnak meg meghatározott időkeretről, az EDI üzeneteket a lehető legrövidebb időn belül kell feldolgozni.

Ezen szerződés mellékletét képezik a Megállapodás azon rendelkezései, ahol a felek megállapodnak meghatározott időkeretokről, amelyek a Műszaki Mellékletben rögzített specifikáció vagy módosítás tárgyát képezik

Ennek a rendelkezésnek nemcsak az a célja, hogy a felek gondoskodjanak a megfelelő kereskedelmi hatékonyságról és a megfelelő kereskedelmi módszerek alkalmazásáról, hanem az is, hogy meghatározzák a felek szerződésben rögzített jogait és kötelezéseit olyan esetben, ahol az üzenetet nem vették át, késve vették át, illetve az üzenet hibás információkat tartalmaz, és emiatt a szerződés meghiúsult.

5.2.

EDI üzenetek visszaigazolása

Az átvétel visszaigazolásának fogalmát gyakorta félreértelmezték, különös tekintettel az EDI üzenet tartalmára. Ebben a Megállapodásban bevezetett fogalom célja (2. cikk) a Modell EDI Megállapodásban előírányzott visszaigazolás értelmezésének pontosítása.

³ EDI szerződés létrehozása. CRID jelentése az Európai Bizottság számára, 1991.

A visszaigazolás különböző mértékeit lehet alkalmazni. A visszaigazolás automatikus eszközökkel eljuttatható a feladóhoz a távközlési hálózatban abban az időpontban, amikor a címzett átveszi az üzenetet. A visszaigazolást meg lehet küldeni az EDI üzenet átvételkor a címzett adatkezelő rendszerén keresztül minden előzetes ellenőrzés nélkül. A visszaigazolás a művelet egy bizonyos szakaszában jelentheti az üzenet tartalmának elfogadását vagy annak visszaigazolását, hogy a címzett az üzenet tartalma alapján megteszi a szükséges intézkedéseket.

Az Európai Modell EDI Megállapodásban kiválasztott eljárás nem pusztán visszaigazolja az üzenet átvételét. Ebben az esetben ellenőrzik a szemantikát és a szintaxist, majd válaszolnak az EDI üzenetre; jelzik, hogy az üzenetet átvették, és hogy az üzenet szemantikája és szintaxisa hibátlan.

A felek előírhatnak egyéb visszaigazolásokat. Ez esetben a feleknek igényeiknek megfelelően rendelkezniük kell a visszaigazolásokról, és a részleteket rögzíteni kell a Műszaki Mellékletben.

Az 5. cikkben rögzített elv értelmében visszaigazolásra nincs szükség, hacsak azt kifejezetten nem igénylik.

A felek a Műszaki Mellékletben rendelkezhetnek az EDI üzenetek vagy bizonyos EDI üzenetek (pl. az összes „ORDERS” üzenet) automatikus ellenőrzéséről és visszaigazolásáról. Amennyiben nincs semmilyen kifejezett rendelkezés az üzenetek visszaigazolásáról, egy elküldött üzenetben el lehet helyezni a visszaigazolás igénylését tartalmazó szegmenset. Nem minden üzenetnél van szükség visszaigazolásra. A Műszaki Mellékletben egyértelmű különbséget kell tenni a visszaigazolást igénylő és nem igénylő üzenetek között.

5.3. Időkeret és a visszaigazolás továbbítása

Az EDI jellemzői a hibák csökkentésével elérhető fokozott megbízhatóság, a gyorsabb és pontosabb információáramlás és az adatfeldolgozás fokozott gépesítése. A visszaigazolások fokozzák az EDI megbízhatóságát és pontosságát; ezzel összefüggésben rendkívül fontos a visszaigazolás időkerete.

A visszaigazolásnál az időtényező azért rendkívül fontos, mert az EDI üzenet nyomán semmilyen intézkedést nem lehet tenni, azaz nem lehet eleget tenni szerződésben vállalt kötelezettségeknek mindaddig, amíg a visszaigazolást (amennyiben utóbbi szükséges) meg nem küldik.

Az EDI környezetben egy munkanap megfelelő időkeretnek minősül. Ugyanakkor a „Just-in-Time” gazdálkodás követelményei vagy egyéb prioritások indokolttá tehetik ennél szigorúbb időkeretek meghatározását, illetve egy munkanap bizonyos körülmények között teljesíthetetlen követelménynek bizonyulhat, és emiatt a határidő meghosszabbítására lehet szükség; ebben az esetben a feleknek pontosítani kell az időkeretet és a közöttük létrejött megállapodással összhangban kell kitölteniük az EDI Megállapodást.

Noha a rendelkezés tartalmazza a munkanap definícióját, a felek számára hasznos lehet az állami vagy egyéb ünnepeknek vagy a rendszer elérhetősége időtartamának pontosabb meghatározása.

Egy EDI üzenet visszaigazolásának megküldése a címzett kötelezettsége, aki nem tehet semmilyen intézkedést az üzenet nyomán mindaddig, amíg a visszaigazolást (amennyiben utóbbi szükséges) meg nem küldi.

5.4. Visszaigazolás átvételének elmaradása

Abban az esetben, ha egy EDI üzenet feladója visszaigazolást igényel, de a vonatkozó időkereten belül nem kap ilyen visszaigazolást, ésszerű az a feltételezés, – tehát a feladónak abból kell kiindulnia – hogy vagy valamilyen gond volt az üzenettel, vagy a címzett nem hajlandó vagy nem képes fogadni az üzenetet, és ennek megfelelően meg nem történtnek és érvénytelennek tekinti az

üzenetet, feltéve, hogy értesíti erről a címzettet. Ez utóbbi feltétel különösen hasznos egy olyan helyzetben, ahol valamilyen gond miatt nem sikerült feladni az üzenet visszaigazolását. Az időkeret ez esetben is kritikus tényezőnek minősül.

Alternatív megoldásként, a felek rendelkezhetnek egy külön eljárásról azokban az esetekben, ahol műszaki problémák miatt nem sikerült megküldeni a visszaigazolást; az EDI üzenet feladója, amennyiben az elfogadott időkereten belül nem érkezik semmilyen visszaigazolás, kezdeményezhet egy ilyen külön eljárást. Az eljárás részleteiről a Műszaki Mellékletben kell rendelkezni.

6. cikk

EDI üzenetek biztonsága

6.1. A felek kötelezettségei

Gondoskodni kell az üzenetek elfogadható biztonságáról, hogy elkerülhetőek legyenek az EDI üzenetek cseréjével járó kockázatok; a biztonság mértéke a lebonyolított tranzakciók vagy kicserélt üzenetek fontosságának függvénye.

6.2. Biztonsági eljárások és intézkedések

Minden EDI üzenetnél kötelező a származás és integritás ellenőrzése, hiszen ez a biztonság alapvető követelményei közé tartozik. Nyomatékosan ajánljuk azonban a szerződő feleknek, hogy szükség esetén állapodjanak meg kiegészítő biztonsági intézkedésekről. Ezek mértéke az üzenetek tárgyát képező tranzakciók értékének és fontosságának függvénye. A másik fontos tényező az üzenetek eredménytelen cseréje esetén megállapítandó felelősség.

Az ellenőrző intézkedésekről a UN/Edifact könyvtárak és irányelvek rendelkeznek; ilyen eszközök a konkrét ellenőrzések, az üzenetek átvételének visszaigazolása, ellenőrző számlálás, referenciaszám, azonosítás stb. Részletesebb ellenőrzésekre lehet szükség, elsősorban ott, ahol fontos tranzakciókat bonyolítanak le. A fokozott biztonság azt jelenti, hogy konkrét üzeneteket alkalmaznak a biztonság megszilárdítására. Élnék a biztonsági szakértők által ajánlott eszközökkel⁴), valamint egyéb biztonsági eszközökkel és módszerekkel, például a digitális aláírásokkal.

A biztonság eszközeiről, módszereiről és specifikációjáról, valamint a fokozott biztonság érdekében szükséges biztonsági szintekről a Műszaki Mellékletben kell rendelkezni.

6.3. Biztonsági eljárások eredménytelensége

A feladót meghatározott időkereten belül tájékoztatni szükséges egy EDI üzenetváltás esetleges eredménytelenségéről vagy egy üzenetben elkövetett hibáról annak érdekében, hogy a feladó, amennyiben ez lehetséges, kezdeményezhesse a szükséges intézkedéseket.

Egy EDI üzenet elutasítása vagy egy hiba kiszűrése esetén az üzenetre vonatkozó intézkedések kezdeményezése előtt utasításokat kell kérni az üzenet feladójától.

7. cikk

Bizalmas adatkezelés és személyi adatok védelme

7.1. Bizalmas adatkezelés

Az EDI üzeneteknél a bizalmas adatkezelés mértékének igazodnia kell a hagyományos nyomtatott környezetben alkalmazott biztonsági követelményekhez. Egy üzenetre vonatkozó bizalmas adatkezelés mértékét az üzenet továbbküldése során is fenn kell tartani.

⁴ A Joint Rapporteurs Team égisze alatt tevékenykedő Biztonsági Munkacsoport — JRT, vagy az European Edifact Board — WEEB dolgozik az erre vonatkozó ajánlások elkészítésén.

- 7.2. Nem védett, szabadon felhasználható információ
A nem védett, szabadon felhasználható információ a szó általános értelmében minden olyan információ, amely nyilvános és mindenki számára könnyen hozzáférhető.
- 7.3. A védelem konkrét formája
A kódolásra való hivatkozás csupán emlékeztető arra, hogy ez a módszer létezik és alkalmazható; bizonyos nemzeti törvények azonban korlátozzák a kódolás alkalmazását. Amennyiben a felek megállapodnak a kódolás valamely módszerének alkalmazásáról, szükség esetén gondoskodni szükséges a megfelelő engedélyekről vagy nyilatkozatokról.
- 7.4. Személyes adatok védelme
Célszerű rendelkezni arról, hogy azoknak a kereskedelmi partnereknek és EDI felhasználóknak Európában, amelyeknél a tagállamban nincs erre a területre vonatkozó hatályos jogszabály, ebben az uniós normákat kell alkalmazniuk.

8. cikk **EDI üzenetek iktatása és tárolása**

8.1. Tárolás eljárása és időkeretek

Egyes országokban törvény rendelkezik az EDI üzenetek tárolására vonatkozó követelményekről; az esetek többségében ezek a költségvetési és pénzügyi területre vonatkozó jogszabályok. Azokban az országokban, ahol nincsenek EDI tárolásra vonatkozó törvényi rendelkezések, a nyomtatott adattárolás követelményeire tekintettel kell eljárni. A tárolás időtartamára vonatkozó követelmények országonként különböznek ⁽⁵⁾ és a térségtől és körülményektől függően is változhatnak.

Ezen oknál fogva a feleknek gondoskodniuk kell arról, hogy az időtartamra vonatkozó előírások összhangban legyenek saját nemzeti jogi előírásaikkal. A Tedis tanulmányok egy része foglalkozott ezeknek a kérdéseknek az elemzésével és szolgálhat bizonyos útmutatásokkal; ezen a területen szükség lehet harmonizációra ⁽⁶⁾.

A Uncid magatartási kódex 3 év tárolási tartamra tesz javaslatot. Ugyanezt a tárolási időt fogadták el egyes országok adójogszabályaiban. Ezt a tartamot az információk pontos és biztonságos tárolására vonatkozó minimális időtartamként kell kezelni. Ezt a hároméves tartamot javasolják megfontolásra a feleknek az EDI Megállapodásban, amennyiben nincs ettől eltérő hatályos jogi előírás.

Amennyiben a nemzeti jogszabályok előírásai eltérő vagy ennél hosszabb tartamot írnak elő, eleget kell tenni a törvényi előírásoknak. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a legtöbb tagállam törvényei ennél hosszabb tárolási időt írnak elő — az esetek többségében 7 vagy 10 évet vagy még ennél is hosszabb tartamot. Meg kell jegyezni továbbá, hogy az ilyen tárolásra különböző célokból lehet szükség, beleértve többek között a különböző auditokat, a könyvvitelt, az adóbevallást, a különböző bizonyítékok előállítását, illetve más ügyviteli vagy jogi követelmények tiszteletben tartását.

A feladott vagy fogadott EDI üzeneteket a tranzakció biztonsága érdekében hiánytalanul és az események kronológiai sorrendjében, biztonságos módon és változtatás nélkül kell eltárolni.

Egyes országokban további jogi előírások létezhetnek az adatok tárolásáról, ezeket tiszteletben kell tartani.⁽⁷⁾

⁵ Lásd Wilde Sapte, Report on authentication, storage and use of codes in EDI messages, Jelentés az Európai Bizottságnak, 1993. Ez a jelentés 1994-ben jelenik meg.

⁶ Wilde Sapte, *ugyanott*. Credit és IT Law Group, Report on the legal constraints and Inadequacies relating to the use of EDI in the field of accounting, a tagállamokban, 1992. november (angol nyelven), és az EFTA országokban, 1993. december (elérhető angol nyelven 1994-ben).

⁷ Credit és IT Law Group, *ugyanott*.

8.2. A tárolás formátuma

Az EDI segítségével továbbított adatokat abban a formátumban kell eltárolni, amelyben az adatokat továbbították, vagy amelyben az adatokat fogadták (egy UN/Edifact formátumban).

Ez a formátum az adatok egyetlen formátuma, amely az adatok eredeti formátumának tekinthető, és szükség esetén a feladott vagy fogadott EDI üzenet bizonyítékaul szolgál, még mielőtt sor kerülhetne az üzenet bármilyen fordítására.

Amennyiben egy EDI üzenetnél digitális aláírást alkalmaznak, ezt csak azzal a formátummal szemben lehet ellenőrizni, amelyben az üzenetet elküldték.

Ideális esetben az adatokat abban a formátumban kell eltárolni, amelyben azt lefordították a címzett információs rendszerében vagy a feladó információs rendszeréből. Erről azonban a feleknek kell döntenüik.

Az üzenetek olvashatósága és az üzenetek kinyomtatásának lehetősége az egyes államok törvényeiben előírt legfontosabb kritériumok, amelyeknek eleget kell tenni.

Az olvashatóság fenntartásához az adatok elérhetőségéhez, olvashatóságához szükséges minden anyagot, számítógépes programot és berendezést meg kell tartani, még akkor is, ha a rendszereket időközben aktualizálták. Bizonyos esetekben arra lehet szükség, hogy a berendezések megtartása nélkül is biztosított legyen azok hozzáférhetősége. Ilyen lehetőséggel csak a nemzeti törvényi előírások ellenőrzését követően kell számolni.

A UN/Edifact szabványok állandó aktualizálása miatt különösen fontos, hogy bizonyítás céljából a vonatkozó UN/Edifact könyvtárakat és programokat — az üzenet szükség szerinti olvashatósága és visszaállítása érdekében — ugyancsak meg kell tartani.

9. cikk **EDI üzemi követelmények**

9.1. Üzemi környezet

Ennek a rendelkezésnek a célja, hogy a Megállapodásban szerepeljenek az EDI működtetéséhez szükséges üzemi alapkövetelmények. A 9. cikkben felsorolt üzemi és műszaki követelmények jegyzéke nem teljes. Az üzemi követelményekre vonatkozó részleteket szükség esetén — a 10. cikkel összhangban — a Műszaki Mellékletben kell rögzíteni.

9.2. Üzemi berendezések

Noha az EDI független a számítógépes eszközöktől, programoktól és távközlési eszközöktől, az EDI üzenetek kicseréléséhez arra van szükség, hogy az információs rendszerek képesek legyenek EDI üzeneteket hatékonyan fogadni, továbbítani és feldolgozni. E tekintetben az alapkövetelmények közé tartozik az üzenetek továbbításához használt műszaki berendezések hatékony működtetése, beleértve a műszaki berendezéseket, a számítógépes programokat és a program fordítását.

9.3. A kommunikáció módszere

A feleknek meg kell határozniuk az üzenetek továbbításának módszerét, beleértve többek között a távközlési protokollokat, illetve szükség esetén a különböző szolgáltatások ellátására képes külső szolgáltatók kiválasztását.

9.4. EDI üzenetek szabványai

A UN/Edifact szabványok nemzetközi és európai szabványok: ISO 9735/CEN 29735 — ISO 7372. A Tedis program tevékenysége során felhívták a figyelmet a UN/Edifact szabványok és ajánlások határozott támogatására, különös

tekintettel a nyugati European Edifact Board Titkárságának tevékenységére vonatkozó szabványokra – ez utóbbi testület a CEN társult tagja⁽⁸⁾).

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága ajánlásokat jelentetett meg elfogadott UN/Edifact szabványokról, irányelvekről és könyvtárakról, és az azonos szintű EDI üzenet szabványok nemzetközi alkalmazása érdekében követni kell ezeket az ajánlásokat.

Mint már említettük, a feleknek meg kell határozniuk az EDI üzenetek kicseréléséhez szükséges megfelelő specifikációkat.

Egyéb szabványok is rendelkezésre állnak. Azokban az esetekben, ahol a felek ezeket az egyéb szabványokat szeretnék alkalmazni, meg kell erről állapodni, valamint ki kell választaniuk a vonatkozó részleteket és specifikációkat.

9.5. K ó d o k

Rendkívül fontosak az EDI üzeneteknél alkalmazott kódjegyzékek. A UN/Edifact üzenetek alkalmazása során a UN/Edifact eljárások alapján fenntartott kódjegyzékek részei a műszaki specifikációknak. Számos egyéb kódjegyzék alkalmazása is lehetséges.

Minden olyan esetben, amikor ez lehetséges, nemzetközi szabványok vagy hivatalosan közzétett kódjegyzékek alkalmazása ajánlott. Elképzelhető hogy ezek nem fedik le a felek összes igényét. Ilyen esetben ajánlott, hogy a hatékonyság szempontjainak érvényesítése érdekében részesítsék előnyben azoknak a kódjegyzékeknek az alkalmazását, amelyeket ismert szervezetek tettek közzé és tartanak karban, és amelyek lehetővé teszik az egyezést más kódrendszerekkel (például statisztikai kódjegyzékekkel).

10. cikk **Műszaki specifikációk és követelmények**

A Megállapodás csak a szükséges egyeztetés és hivatkozás céljából tartalmazza a műszaki specifikációkra vonatkozó alapelveket és szabályokat.

A Műszaki Melléklet kiegészítője azoknak a jogi rendelkezéseknek, amelyekben a feleknek meg kell határozniuk az EDI üzenetek kicseréléséhez szükséges összes műszaki követelményt és specifikációt.

Nem könnyű összeállítani az összes tartalmi elem jegyzékét, hiszen ezek a felek konkrét igényeinek függvényében változhatnak. Mindenképpen szükség van az alábbi pontokra vonatkozó specifikációkra:

- üzemi követelményekre vonatkozó specifikációk (9. cikk), többek között:
 - az EDI cseréhez szükséges programokra és fordító programokra vonatkozó specifikációk,
 - kommunikációs protokollok és külső szolgáltatások,
 - UN/Edifact üzenet szabványok és ajánlások, beleértve az üzenetek és referenciáik jegyzékét,
 - feltételhez kötött elemek, amennyiben szükséges,
 - üzenetek szerkesztésének irányelvei,
 - a megvalósítás irányelvei,
 - a könyvtárak,
 - a kódjegyzékek,
 - hivatkozások dokumentációkra,
 - a vonatkozó változatok és aktualizálások. A feleknek a Műszaki Specifikációban meg kell állapodniuk az üzenetek aktualizált változatainak megvalósításához alkalmazott módszerekről, szabályokról, irányelvekről és könyvtárakról,
- EDI üzenetek feldolgozásához és visszaigazolásához szükséges specifikációk,
- EDI üzenetek biztonsági eszközeire vonatkozó specifikációk,

⁸ CEN, Comité européen de normalisation.

- iktatásra és tárolásra vonatkozó specifikációk,
- időkeretek. Az időkeretek rendkívül fontosak az EDI üzeneteknél, különösen akkor, ha az EDI alkalmazását egyéb technikákkal kötik össze; ilyen a JIT (Just-in-Time). A Modell EDI Megállapodásban szerepelnek bizonyos időkeretek, ezeknél azonban a konkrét igények függvényében módosításokra lehet szükség. A feleknek kell meghatározniuk az egyéb időkereteket;
- tesztek és vizsgálati eljárások. A műszaki szakértők világossá tették, hogy nem csupán hasznos, de esetenként szükséges is lefuttatni a teszteket és meggyőződni a rendszerek és távközlési eszközök megfelelő működéséről. A gyakorlat igazolja, hogy az EDI alkalmazását bevezető felek általában lefuttatják az ilyen teszteket, és ez általában két lépcsőben történik. Első lépésben a nyomtatott dokumentumok cseréjével egyidejűleg kicserélik az EDI üzeneteket, majd ezt követően, miután a vizsgálatok eredményesen zárulnak, a felek nyomtatott dokumentumok mellőzésével kicserélik egymással az EDI üzeneteket. Időről időre, például a rendszer cseréjének befejezését követően további vizsgálatokra is szükség lehet.

11. cikk

Felelősség

11.1. Felelősség kizárása

A Megállapodással kizárja a rendkívüli, közvetett vagy következmények károkra vonatkozó felelősséget⁹.

11.2. *Vis maior*

A felek mentesülnek a felelősség alól a „*vis maior*” esetén. A *vis maior* ebben a cikkben alkalmazott fogalma összhangban van az ENSZ áruk nemzetközi eladására vonatkozó szerződésekről szóló Konvenciójával és az 1980. április 11-i Bécsi Konvencióval, és egységes nemzeti jogi szabályozás hiányában olyan definícióval szolgál, amelyet a felek a felelősséget kizáró egyéb helyzetek figyelembe vételével kiterjeszhetnek.

11.3. Közvetítők felelőssége

Számos megállapodásban szerepel hivatkozás az egy személy intézkedései nyomán felmerülő felelősségről, hiszen számos esetben egy harmadik személy voltaképpen a felhasználó ügynökeként lép fel. Sőt, egy külső szolgáltató szolgáltatásait felhasználó és a szolgáltatóval szerződéses jogviszonyban álló fél van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy peres úton érvényesítse követelését nevezett személlyel szemben minden olyan esetben, amikor utóbbi felelőssége megállapítható.

11.4. Meg kell jegyezni, hogy különbség van a 9.2. és 9.3. bekezdés között. Abban az esetben, ha az egyik fél kötelezi a másik felet egy bizonyos külső szolgáltató szolgáltatásainak igénybevételére, az a méltányos megoldás, ha nem a másik fél, hanem a szolgáltatások igénybevételét kötelező jelleggel előíró fél vállaljon felelősséget a szolgáltatásokkal okozott esetleges károkért.

A feleknek gondoskodniuk szükséges arról, hogy megfelelő fedezet legyen egy megküldött üzenettel összefüggő kockázatokra; a biztosítás mértékének meghatározása során figyelembe kell venni az EDI felhasználásával lebonyolítandó tranzakciók értékét.

12. cikk

Jogviták rendezése

A legjobb választás érdekében a Modell EDI Megállapodás két alternatív rendelkezést tartalmaz.

⁹ Részleteket lásd: „The liability of EDI networks operators”, a CRID által az Európai Bizottság számára készített jelentés, 1991.

Az első alternatíva egy választott bírósági záradékról rendelkezik abban az esetben, ha a felek ily módon szeretnék rendezni a jogvitát. A javasolt másik alternatív megoldás a jogvita bírósági úton történő rendezésére, ahol a feleknek meg kell állapodniuk az illetékes joghatóságról minden olyan esetben, amikor a felek bíróság előtt szeretnék rendezni a jogvitát.

Talán érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy az EDI által létrehozott jogviszony miatt számos lehetőség kínálkozik a jogviták tárgyalások útján történő rendezésére.

Csak abban az esetben, ha ezek az erőfeszítések nem járnak eredménnyel, válnak hatályossá és hasznossá a jogviták rendezésére vonatkozó rendelkezések.

1. alternatíva:

Választott bírósági záradék

A felek dönthetnek úgy, hogy választott bírósági eljárás keretében rendezik a jogvitát. A választott bírósági eljárás hatékony eszköze lehet a különböző országokból érkező felek közötti jogvita rendezésének. Előnye, hogy lehetővé teszi választott bíró(k) vagy a bírókat kinevező hatóság kiválasztását, illetve egy gyorsított eljárás lebonyolítását, noha ez nem minden esetben van így. Vonzó lehet az eljárás bizalmas jellege, ami esetenként kedvez a feleknek. A választott bírósági döntés elvben végleges, de korlátozott esetekben a fellebbezés lehetséges.

Számos országban megkövetelik az írott és pontos nyilatkozatot a választott bíróságról minden olyan esetben, amikor a felek a jogviták rendezésének ezt a módját választják, ezért célszerű, ha a felek a Megállapodásban erről kifejezetten rendelkeznek.

A feleknek rendelkezniük kell arról, hogyan választanak választott bírót. Választani lehet egy vagy három személyt kölcsönös egyeztetéssel; megállapodás hiányában meg kell állapodniuk egy olyan kinevező hatóságról, amely dönt a választott bírók személyéről.

Ezért a feleknek jelezniük kell, melyik a kinevező hatóság. Ezek nemzeti hatóságok, például a kereskedelmi kamara által kijelölt választott bírói kamara, illetve nemzetközi hatóságok, többek között ICC, Uncitral vagy a Nemzetközi Választott Bírók Londoni Testülete.

Meg kell határozni a választott bíróság eljárási szabályait. Nemzetközi környezetben ezek lehetnek az Uncitral Választott Bírósági Szabályok, a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Választott Bírósági Szabályai, a Londoni Nemzetközi Választott Bíróság Szabályai, az Európai Gazdasági Bizottság Választott Bírósági Szabályai⁽¹⁰⁾, de lehet a választott bíróságra vonatkozó nemzeti jogrendszer.

2. alternatíva:

Bírósági záradék:

Abban az esetben, ha a felek egy bíróság igénybevétele mellett döntenek, a második alternatív rendelkezés tartalmazza az illetékes bíróság kiválasztására vonatkozó rendelkezéseket.

Amennyiben a felek nem választanak illetékes bíróságot, az illetékes bíróságot a joghatóságról és a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott végzések érvényesítéséről rendelkező Konvenció⁽¹¹⁾ alapján kell kiválasztani.

¹⁰ Részleteket lásd Schmithoff, *The Law and Practice of International Trade*, Stevens, 1986, 574-629. o.

¹¹ 72/454/EGK Konvenció (HL L 299. szám, 1972.12.31., 32. o.)

13. cikk

Irányadó jog

Az EDI jogviszony biztonságát nagymértékben fokozza az irányadó jog meghatározása. A Megállapodást illetően, miután az EDI felhasználók számos országgal kerülhetnek jogviszonyba, célszerű az irányadó jogot meghatározni.

Az irányadó jogra vonatkozó egyértelmű rendelkezés hiányában a Megállapodásnak vissza kell utalnia a szerződésben vállalt kötelezettségekre vonatkozó irányadó jogról szóló Konvencióra⁽¹²⁾, ez azonban jogbizonytalanságot eredményezhet a szerződés irányadó jogát illetően, hiszen a jog kiválasztására jogvita idején kerül sor annak a jognak a meghatározásával, amely a legszorosabban kapcsolódik a szóban forgó szerződéshez.

Ezt annak alapján kell eldönteni, melyik az az ország, ahol a szerződés tárgyát képező teljesítésre kötelezett fél a szerződés létrejöttének időpontjában általában tartózkodik, illetve — jogi személy esetében — ahol bejegyzett székhelye megtalálható. Amennyiben azonban a szerződés az illető fél szakmájának vagy foglalkozásának gyakorlása során, utóbbi folyamatában jön létre, ez az ország általában az az ország, ahol a szóban forgó tevékenységet végzik. Vannak bizonyos kivételek, ezeket lásd a Konvenció 4. cikkében.

14. cikk **A Megállapodás hatálya, módosítása, megszűnése és a részleges érvénytelenség**

14.1. **Hatály**

A felek rendelkeznek arról, hogy a Megállapodás csak akkor lép hatályba, amikor azt mindkét fél aláírja.

14.2. **Módosítások**

Miután az ajánlás tárgyát képező Megállapodás egy modell megállapodás, a Megállapodás alapvető jellemzőinek egyike, hogy a Megállapodás feltételei az érdekelt felek egyetértésével módosíthatók.

A szükséges stabilitás és a jogi rendelkezések koherenciája érdekében a jogi rendelkezések kiegészítése vagy alternatív rendelkezések beágyazása csak a Megállapodás elfogadásával megegyező módon, azaz írásban és mindkét fél aláírásával történhet.

14.3. **Megszűnés**

Az ebben a cikkben ajánlott egyhavi felmondási időt a felek meghosszabbíthatják. A megállapodás szerint nem ajánlott a felmondási idő csökkentése.

A 14.3. bekezdés rendelkezik arról, hogy a szerződésre vonatkozó bizonyos jogok és köteleességek alapvető fontossággal bírnak, és ezeket a szerződés megszüntetését követően is tiszteletben kell tartani.

14.4. **Részleges érvénytelenség**

A záró bekezdés azért került a Megállapodás szövegébe, hogy egyik fél se szüntesse meg a Megállapodást pusztán azért, mert valamely rendelkezés érvénytelenné vált; a rendelkezés megakadályozza a feleket abban, hogy bizonyos kötelezettségek nem teljesítése érdekében megszüntessék a Megállapodást.

¹² 80/394/EGK Római Konvenció, 1980. június 19. (HL L 266. szám, 1980.10.09., 1. o.).

2. MELLÉKLET

EURÓPAI MODELL EDI MEGÁLLAPODÁS JOGI RENDELKEZÉSEK

1. **Az Európai Modell EDI Megállapodás jogi rendelkezéseiből azoknak a cikkeknek a jegyzéke, amelyek értelmében a felek tölthetik ki a Megállapodás bizonyos pontjait**
Az alábbi jegyzékben felsoroljuk azokat a jogi rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az EDI Megállapodás jogi rendelkezéseiben a szerződő felek a körülményeiknek megfelelő módosításokat eszközöljenek.
 1. *Időkeretek*
Az időkeretekre való hivatkozást lásd az 5.3., 6.3., 8. és 14.3. bekezdésben.
Az időkeretek jogi rendelkezésekkel módosíthatók.
 2. *Választott bírósági és bírósági záradék, irányadó jog*
A 12. cikk két alternatívát tartalmaz, mindkét alternatívánál a szerződő feleknek kell dönteniük.
A 13. cikkben választani kell az irányadó jogról.
2. **Az Európai Modell EDI Megállapodásnak azok a cikkei, amelyek rendelkeznek a Műszaki Mellékletben rögzítendő specifikációkról**
Az alábbiakban felsoroljuk azokat a tételeket, ahol a jogi rendelkezések értelmében mindkét félnek a Műszaki Mellékletben kell rendelkezni az irányadó specifikációkról. A jegyzék nem teljes és kiegészíthető további specifikációkkal.
 1. *Időkeretek*
A Műszaki Mellékletben meghatározandó időkereteket lásd az 5.1. és 5.4. bekezdésben.
 2. *Átvétel visszaigazolása*
Visszaigazolandó EDI üzenetek
Az 5.2. bekezdésre való hivatkozással kell meghatározni azokat az EDI üzeneteket, amelyeket külön kérés nélkül minden esetben vissza kell igazolni.
Különleges feltételek
Meg kell határozni az üzenetek visszaigazolására vonatkozó különleges feltételeket.
Alternatív külön eljárás
Amennyiben döntés születik ilyen eljárás alkalmazásáról, az erre vonatkozó részletekről az 5.4. bekezdésben kell rendelkezni.
 3. *Biztonsági eljárások és intézkedések*
Meg kell határozni a 6. cikkben megfogalmazott követelmények teljesítéséhez szükséges biztonsági eljárásokat és intézkedéseket.
Ezek az eljárások és intézkedések az alábbiakra vonatkoznak:
 - engedély nélküli hozzáférés, késedelem, megsemmisülés, elvesztés,
 - származás ellenőrzése,
 - integritás ellenőrzése,
 - eredet / átvétel nem elutasítása,
 - bizalmas adatkezelés.
 4. *Bizalmas információ*
Amennyiben lehetséges, ki kell listázni a bizalmas információkat tartalmazó EDI üzeneteket.
Szükség esetén meg lehet határozni a közlésre vonatkozó engedélyt.
Meg lehet határozni a rendelkezésre álló vagy alkalmazott kódolási módszert.
5. *Iktatás és tárolás*
Fel kell tüntetni az EDI üzenetek iktatásához és tárolásához szükséges specifikációkat.

6. Üzemi követelmények és műszaki specifikációk

El kell készíteni az alábbi műszaki követelményekre vonatkozó szükséges specifikációkat:

- berendezés,
- programok,
- szolgáltatások,
- kommunikációs szolgáltatások,
- kommunikációs protokollok,
- üzenet szabványok, könyvtárak, változatok, szintaxis, üzenettípusok, szegmensek, adatelemek,
- kódok,
- tesztek és vizsgálati eljárások,
- elérhetőség.

7. Módosítások

A jogi rendelkezések minden módosításáról a 14. cikkel összhangban kell rendelkezni.

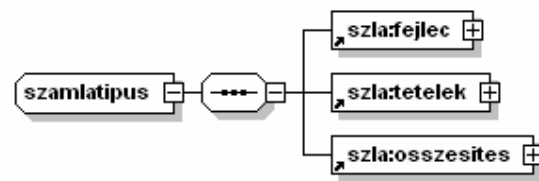
SZÓSZEDET

CCC	Vámegyhátműködési Tanács
EDI	Elektronikus adatcsere
EFTA	Európai Szabadkereskedelmi Társulás
ICC	Nemzetközi Kereskedelmi Kamara
Tedis	Kereskedelmi elektronikus adatcsere-rendszerek
Uncid	Kereskedelmi adatok távközlési cseréjének egységes szabályai
Uncitral	ENSZ Külkereskedelmi Jogi Bizottsága
UNECE	ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága
UN/Edifact	ENSZ közigazgatási, kereskedelmi és közlekedési adatok elektronikus cseréje
Untdid	ENSZ kereskedelmi adatcsere-könyvtár

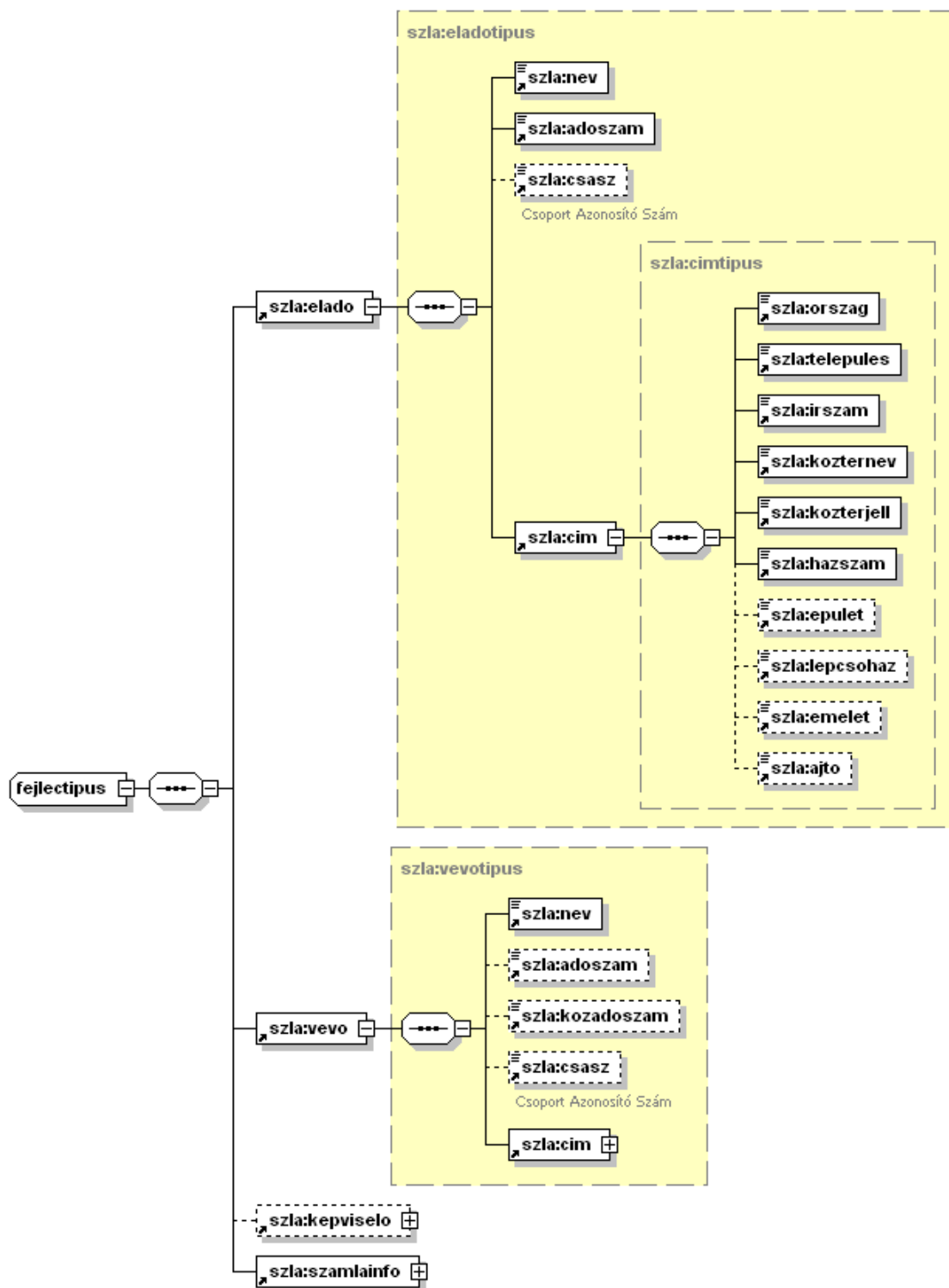
3. SZÁMÚ MELLÉKLET

Elektronikus számla - XML definíciók

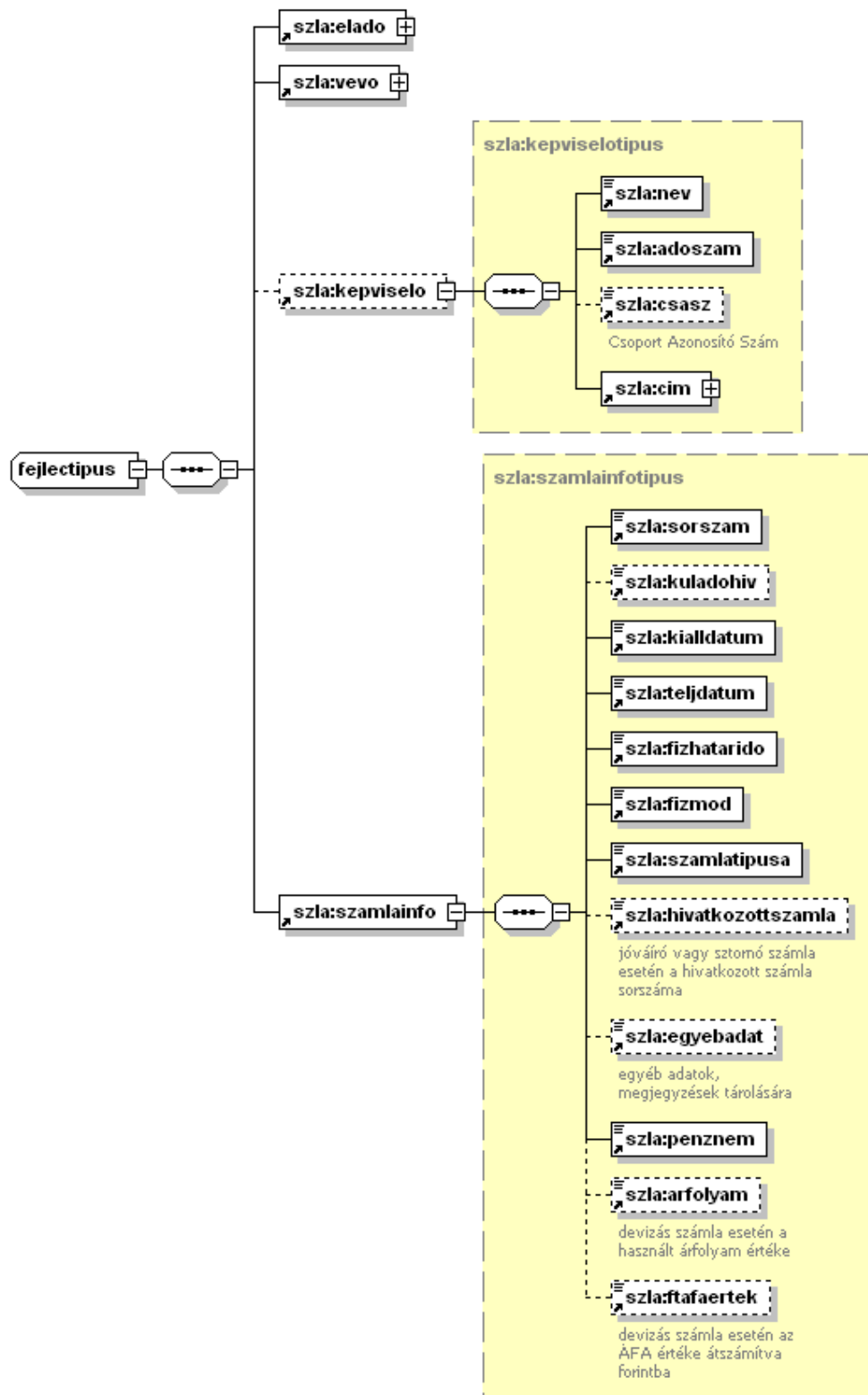
a) Számla

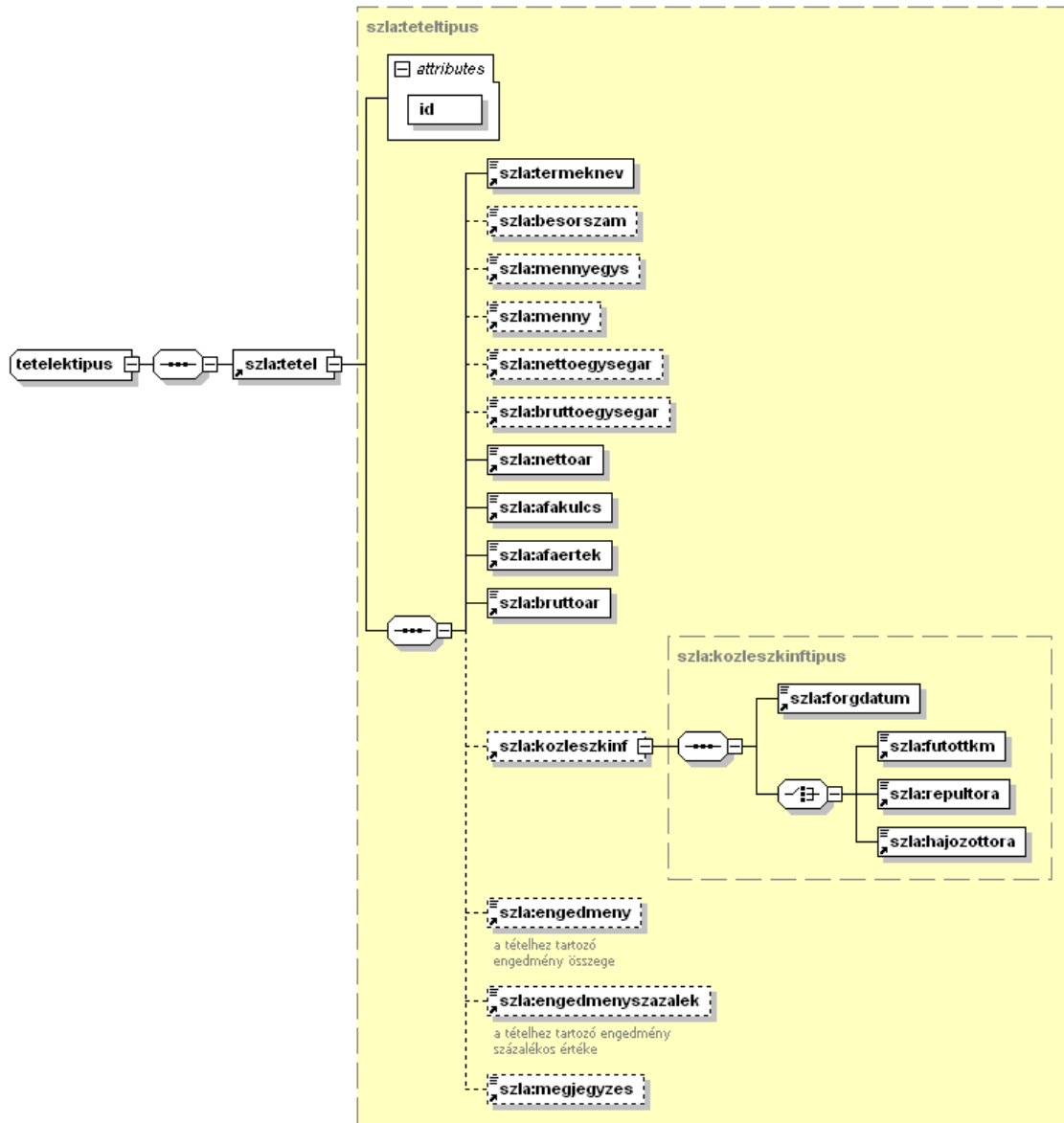
1. ábra Számla

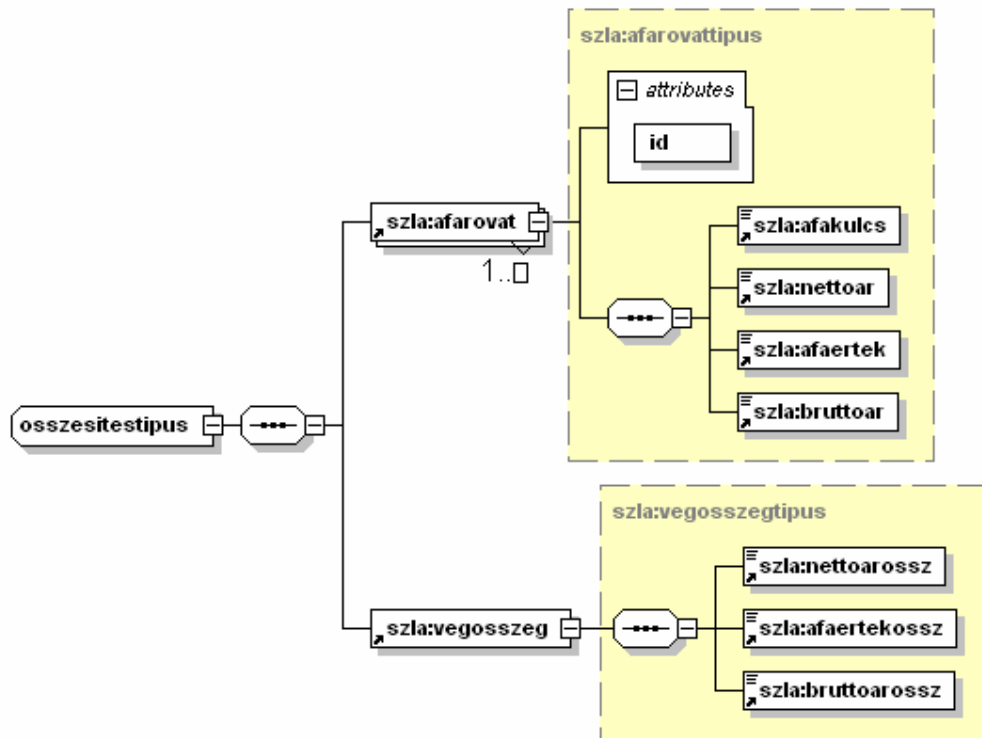
2. ábra Számla fejléce – eladó és vevő tekintetében

3. ábra Számla fejléce – képviselő és számlainformáció tekintetében

4. ábra Számlatételek

5. ábra Számla összesítése

DTD definíció

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!--the entity declarations may be overridden in the internal subset-->
<!--namespace prefixes-->
<!ENTITY % szla_prefix "szla">
<!--namespace prefix to namespace uri mappings-->
<!ENTITY % szla_prefix.. "%szla_prefix;:">
<!--namespaces attributes for root element-->
<!ENTITY % documentElementAttributes "xmlns:%szla_prefix; CDATA 'http://www.apeh.hu/2005/szamla'">
<!--the declarations below should not be modified-->
<!--element name mappings-->
<!ENTITY % szla..szamla "%szla_prefix..;szamla">
<!ENTITY % szla..fejlec "%szla_prefix..;fejlec">
<!ENTITY % szla..tetelek "%szla_prefix..;tetelek">
<!ENTITY % szla..osszesites "%szla_prefix..;osszesites">
<!ENTITY % szla..elado "%szla_prefix..;elado">
<!ENTITY % szla..kepviselo "%szla_prefix..;kepviselo">
<!ENTITY % szla..vevo "%szla_prefix..;vevo">
<!ENTITY % szla..szamlainfo "%szla_prefix..;szamlainfo">
<!ENTITY % szla..tetel "%szla_prefix..;tetel">
<!ENTITY % szla..afarovat "%szla_prefix..;afarovat">
<!ENTITY % szla..cim "%szla_prefix..;cim">
<!ENTITY % szla..nev "%szla_prefix..;nev">
<!ENTITY % szla..adoszam "%szla_prefix..;adoszam">
<!ENTITY % szla..kozadoszam "%szla_prefix..;kozadoszam">
<!ENTITY % szla..csasz "%szla_prefix..;csasz">
<!ENTITY % szla..orszag "%szla_prefix..;orszag">
<!ENTITY % szla..telepules "%szla_prefix..;telepules">
<!ENTITY % szla..irszam "%szla_prefix..;irszam">
<!ENTITY % szla..kozternev "%szla_prefix..;kozternev">
<!ENTITY % szla..kozterjell "%szla_prefix..;kozterjell">
<!ENTITY % szla..hazszam "%szla_prefix..;hazszam">
<!ENTITY % szla..epulet "%szla_prefix..;epulet">
<!ENTITY % szla..lepcsohaz "%szla_prefix..;lepcsohaz">
<!ENTITY % szla..emelet "%szla_prefix..;emelet">
<!ENTITY % szla..sorszam "%szla_prefix..;sorszam">
<!ENTITY % szla..kuladohiv "%szla_prefix..;kuladohiv">
<!ENTITY % szla..kialldatum "%szla_prefix..;kialldatum">
<!ENTITY % szla..teljdatum "%szla_prefix..;teljdatum">
<!ENTITY % szla..fizhatarido "%szla_prefix..;fizhatarido">
<!ENTITY % szla..fizmod "%szla_prefix..;fizmod">
<!ENTITY % szla..termeknev "%szla_prefix..;termeknev">
<!ENTITY % szla..besorszam "%szla_prefix..;besorszam">
<!ENTITY % szla..mennyegys "%szla_prefix..;mennyegys">
<!ENTITY % szla..menny "%szla_prefix..;menny">
<!ENTITY % szla..nettoegysegar "%szla_prefix..;nettoegysegar">
<!ENTITY % szla..bruttoegysegar "%szla_prefix..;bruttoegysegar">
<!ENTITY % szla..nettoar "%szla_prefix..;nettoar">
<!ENTITY % szla..bruttoar "%szla_prefix..;bruttoar">
<!ENTITY % szla..afakulcs "%szla_prefix..;afakulcs">
<!ENTITY % szla..afaertek "%szla_prefix..;afaertek">
<!ENTITY % szla..engedmeny "%szla_prefix..;engedmeny">
<!ENTITY % szla..engedmenyszazalek "%szla_prefix..;engedmenyszazalek">
<!ENTITY % szla..megjegyzes "%szla_prefix..;megjegyzes">
<!ENTITY % szla..vegosszeg "%szla_prefix..;vegosszeg">
<!ENTITY % szla..afaertekossz "%szla_prefix..;afaertekossz">
<!ENTITY % szla..nettoarossz "%szla_prefix..;nettoarossz">
<!ENTITY % szla..bruttoarossz "%szla_prefix..;bruttoarossz">
<!ENTITY % szla..kozleszkinf "%szla_prefix..;kozleszkinf">
<!ENTITY % szla..forgdatum "%szla_prefix..;forgdatum">
<!ENTITY % szla..futottkm "%szla_prefix..;futottkm">
<!ENTITY % szla..repultora "%szla_prefix..;repultora">
<!ENTITY % szla..hajozottora "%szla_prefix..;hajozottora">
<!ENTITY % szla..szamlatipusa "%szla_prefix..;szamlatipusa">
```

```

<!ENTITY % szla..hivatkozottszamla "%szla_prefix..;hivatkozottszamla">
<!ENTITY % szla..penznem "%szla_prefix..;penznem">
<!ENTITY % szla..arfolyam "%szla_prefix..;arfolyam">
<!ENTITY % szla..ftafaertek "%szla_prefix..;ftafaertek">
<!ENTITY % szla..egyebadat "%szla_prefix..;egyebadat">
<!ENTITY % szla..ajto "%szla_prefix..;ajto">
<!--element and attribute declarations-->
<!ELEMENT %szla..szamla; (%szla..fejlec;, %szla..tetelek;, %szla..osszesites;)>
<!ATTLIST %szla..szamla;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..fejlec; (%szla..elado;, %szla..vevo;, (%szla..kepviselo;)?, %szla..szamlainfo;)>
<!ATTLIST %szla..fejlec;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..tetelek; ((%szla..tetel;)+)>
<!ATTLIST %szla..tetelek;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..osszesites; ((%szla..afarovat;, (%szla..afarovat;)?, (%szla..afarovat;)?, (%szla..afarovat;)?,
%szla..vegosszeg;)>
<!ATTLIST %szla..osszesites;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..elado; (%szla..nev;, %szla..adoszam;, (%szla..csasz;)?, %szla..cim;)>
<!ATTLIST %szla..elado;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kepviselo; (%szla..nev;, %szla..adoszam;, (%szla..csasz;)?, %szla..cim;)>
<!ATTLIST %szla..kepviselo;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..vevo; (%szla..nev;, (%szla..adoszam;)?, (%szla..kozadoszam;)?, (%szla..csasz;)?,
%szla..cim;)>
<!ATTLIST %szla..vevo;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..szamlainfo; (%szla..sorszam;, (%szla..kuladohiv;)?, %szla..kialldatum;, %szla..teljdatum;,
%szla..fizhatarido;, %szla..fizmod;, %szla..szamlatipusa;, (%szla..hivatkozottszamla;)?, (%szla..egyebadat;)?,
%szla..penznem;, (%szla..arfolyam;)?, (%szla..ftafaertek;)?>
<!ATTLIST %szla..szamlainfo;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..tetel; (%szla..termeknev;, (%szla..besorszam;)?, (%szla..mennyegys;)?, (%szla..menny;)?,
(%szla..nettoegysegar;)?, (%szla..bruttoegysegar;)?, %szla..nettoar;, %szla..afakulcs;, %szla..afaertek;,
%szla..bruttoar;, (%szla..kozleszkinf;)?, (%szla..engedmeny;)?, (%szla..engedmenyszazalek;)?,
(%szla..megjegyzes;)?>
<!ATTLIST %szla..tetel;
    id NMTOKEN #REQUIRED
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..afarovat; (%szla..afakulcs;, %szla..nettoar;, %szla..afaertek;, %szla..bruttoar;)>
<!ATTLIST %szla..afarovat;
    id NMTOKEN #REQUIRED
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..cim; (%szla..orszag;, %szla..telepules;, %szla..irszam;, %szla..kozternev;,
%szla..kozterjell;, %szla..hazszam;, (%szla..epulet;)?, (%szla..lepcsoszah;)?, (%szla..emelet;)?, (%szla..ajto;)?>
<!ATTLIST %szla..cim;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..nev; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..nev;
    %documentElementAttributes;
>

```

```

<!ELEMENT %szla..adoszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..adoszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kozadoszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..kozadoszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!--Csoport Azonosító Szám-->
<!ELEMENT %szla..csasz; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..csasz;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..orszag; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..orszag;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..telepules; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..telepules;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..irszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..irszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kozternev; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..kozternev;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kozterjell; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..kozterjell;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..hazszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..hazszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..epulet; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..epulet;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..lepcsoszaz; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..lepcsoszaz;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..emelet; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..emelet;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..sorszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..sorszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kuladohiv; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..kuladohiv;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kialldatum; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..kialldatum;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..teljdatum; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..teljdatum;
    %documentElementAttributes;
>

```

```

<!ELEMENT %szla..fizhatarido; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..fizhatarido;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..fizmod; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..fizmod;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..termeknev; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..termeknev;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..besorszam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..besorszam;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..mennyegys; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..mennyegys;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..menny; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..menny;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..nettoegysegar; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..nettoegysegar;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..bruttoegysegar; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..bruttoegysegar;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..nettoar; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..nettoar;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..bruttoar; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..bruttoar;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..afakulcs; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..afakulcs;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..afaartek; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..afaartek;
    %documentElementAttributes;
>
<!-- a tételhez tartozó engedmény összege-->
<!ELEMENT %szla..engedmeny; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..engedmeny;
    %documentElementAttributes;
>
<!-- a tételhez tartozó engedmény százalékos értéke-->
<!ELEMENT %szla..engedmenyszazalek; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..engedmenyszazalek;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..megjegyzes; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..megjegyzes;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..vegosszeg; (%szla..nettoarossz;, %szla..afaartekossz;, %szla..bruttoarossz;)>
<!ATTLIST %szla..vegosszeg;
    %documentElementAttributes;

```

```

>
<!ELEMENT %szla..afaertekossz; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..afaertekossz;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..nettoarossz; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..nettoarossz;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..bruttoarossz; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..bruttoarossz;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..kozleszkinf; (%szla..forgdatum;, (%szla..futottkm; | %szla..repultora; |
%szla..hajozottora;))>
<!ATTLIST %szla..kozleszkinf;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..forgdatum; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..forgdatum;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..futottkm; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..futottkm;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..repultora; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..repultora;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..hajozottora; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..hajozottora;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..szamlatipusa; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..szamlatipusa;
    %documentElementAttributes;
>
<!--jóváíró vagy sztornó számla esetén a hivatkozott számla sorszáma-->
<!ELEMENT %szla..hivatkozotyszamla; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..hivatkozotyszamla;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..penznem; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..penznem;
    %documentElementAttributes;
>
<!--devizás számla esetén a használt árfolyam értéke-->
<!ELEMENT %szla..arfolyam; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..arfolyam;
    %documentElementAttributes;
>
<!--devizás számla esetén az ÁFA értéke átszámítva forintba-->
<!ELEMENT %szla..ftafaertek; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..ftafaertek;
    %documentElementAttributes;
>
<!--egyéb adatok, megjegyzések tárolására-->
<!ELEMENT %szla..egyebadat; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..egyebadat;
    %documentElementAttributes;
>
<!ELEMENT %szla..ajto; (#PCDATA)>
<!ATTLIST %szla..ajto;
    %documentElementAttributes; >

```

XSD séma definíció

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<xs:schema xmlns:szla="http://www.apeh.hu/2005/szamla" xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
targetNamespace="http://www.apeh.hu/2005/szamla">
  <xs:complexType name="szamlatipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:fejlec"/>
      <xs:element ref="szla:tetelek"/>
      <xs:element ref="szla:osszesites"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="fejlectipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:elado"/>
      <xs:element ref="szla:vevo"/>
      <xs:element ref="szla:kepviselo" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:szamlainfo"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="tetelektipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:tetel"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="osszesitestipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:afarovat" maxOccurs="unbounded"/>
      <xs:element ref="szla:vegosszeg"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="eladotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam"/>
      <xs:element ref="szla:csasz" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="kepviselotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam"/>
      <xs:element ref="szla:csasz" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="vevotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:kozadoszam" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:csasz" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="szamlainfotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:sorszam"/>
      <xs:element ref="szla:kuladohiv" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:kialldatum"/>
      <xs:element ref="szla:teljdatum"/>
      <xs:element ref="szla:fizhatarido"/>
      <xs:element ref="szla:fizmod"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>

```

```

<xs:element ref="szla:szamlatipusa"/>
<xs:element ref="szla:hivatkozottszamla" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:egyebadat" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:penznem"/>
<xs:element ref="szla:arfolyam" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:ftafaartek" minOccurs="0"/>
</xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="teteltipus">
<xs:sequence>
<xs:element ref="szla:termeknev"/>
<xs:element ref="szla:besorszam" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:mennyegys" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:menny" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:nettoegysegar" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:bruttoegysegar" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:nettoar"/>
<xs:element ref="szla:afakulcs"/>
<xs:element ref="szla:afaartek"/>
<xs:element ref="szla:bruttoar"/>
<xs:element ref="szla:kozleszkinf" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:engedmeny" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:engedmenyszazalek" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:megjegyzes" minOccurs="0"/>
</xs:sequence>
<xs:attribute name="id" type="xs:integer" use="required"/>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="vegosszegtipus">
<xs:sequence>
<xs:element ref="szla:nettoarossz"/>
<xs:element ref="szla:afaartekossz"/>
<xs:element ref="szla:bruttoarossz"/>
</xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="afarovattipus">
<xs:sequence>
<xs:element ref="szla:afakulcs"/>
<xs:element ref="szla:nettoar"/>
<xs:element ref="szla:afaartek"/>
<xs:element ref="szla:bruttoar"/>
</xs:sequence>
<xs:attribute name="id" type="xs:integer" use="required"/>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="cimtipus">
<xs:sequence>
<xs:element ref="szla:orszag"/>
<xs:element ref="szla:telepules"/>
<xs:element ref="szla:irszam"/>
<xs:element ref="szla:kozternev"/>
<xs:element ref="szla:kozterjell"/>
<xs:element ref="szla:hazszam"/>
<xs:element ref="szla:epulet" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:lepcsohaz" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:emelet" minOccurs="0"/>
<xs:element ref="szla:ajto" minOccurs="0"/>
</xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="kozleszkinftipus">
<xs:sequence>
<xs:element ref="szla:forgdatum"/>
<xs:choice>
<xs:element ref="szla:futottkm"/>
<xs:element ref="szla:repultora"/>
<xs:element ref="szla:hajozottora"/>
</xs:choice>

```



```

</xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:element name="szamla" type="szla:szamlatipus"/>
<xs:element name="fejlec" type="szla:fejlectipus"/>
<xs:element name="tetelek">
  <xs:complexType>
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:tetel" maxOccurs="unbounded"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
</xs:element>
<xs:element name="osszesites">
  <xs:complexType>
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:afarovat" maxOccurs="4"/>
      <xs:element ref="szla:vegosszeg"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
</xs:element>
<xs:element name="elado" type="szla:eladotipus"/>
<xs:element name="kepviselo" type="szla:kepviselotipus"/>
<xs:element name="vevo" type="szla:vevotipus"/>
<xs:element name="szamlainfo" type="szla:szamlainfotipus"/>
<xs:element name="tetel" type="szla:teteltipus"/>
<xs:element name="afarovat" type="szla:afarovattipus"/>
<xs:element name="cim" type="szla:cimtipus"/>
<xs:element name="nev" type="xs:string"/>
<xs:element name="adoszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="kozadoszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="csasz" type="xs:string">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>Csoport Azonosító Szám</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="orszag" type="xs:string"/>
<xs:element name="telepules" type="xs:string"/>
<xs:element name="irszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="kozternev" type="xs:string"/>
<xs:element name="kozterjell" type="xs:string"/>
<xs:element name="hazszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="epulet" type="xs:string"/>
<xs:element name="lepcsoszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="emelet" type="xs:string"/>
<xs:element name="sorszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="kuladohiv" type="xs:boolean"/>
<xs:element name="kialldatum" type="xs:date"/>
<xs:element name="teljdatum" type="xs:date"/>
<xs:element name="fizhatarido" type="xs:date"/>
<xs:element name="fizmod" type="xs:string"/>
<xs:element name="termeknev" type="xs:string"/>
<xs:element name="besorszam" type="xs:string"/>
<xs:element name="mennyegys" type="xs:string"/>
<xs:element name="menny" type="xs:float"/>
<xs:element name="nettoegysegar" type="xs:float"/>
<xs:element name="bruttoegysegar" type="xs:float"/>
<xs:element name="nettoar" type="xs:float"/>
<xs:element name="bruttoar" type="xs:float"/>
<xs:element name="afakulcs" type="xs:string"/>
<xs:element name="afaertek" type="xs:float"/>
<xs:element name="engedmeny" type="xs:float">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>a tételhez tartozó engedmény összege</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="engedmenyszazalek" type="xs:float">

```

```

<xs:annotation>
  <xs:documentation>a tételhez tartozó engedmény százalékos értéke</xs:documentation>
</xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="megjegyzes" type="xs:string"/>
<xs:element name="vegosszeg" type="szla:vegosszegtipus"/>
<xs:element name="afaertekossz" type="xs:float"/>
<xs:element name="nettoarossz" type="xs:float"/>
<xs:element name="bruttoarossz" type="xs:float"/>
<xs:element name="kozleszkinf" type="szla:kozleszkinftipus"/>
<xs:element name="forgdatum" type="xs:date"/>
<xs:element name="futottkm" type="xs:float"/>
<xs:element name="repultora" type="xs:float"/>
<xs:element name="hajozottora" type="xs:float"/>
<xs:element name="szamlatipusa" type="xs:string"/>
<xs:element name="hivatkozotyszamla" type="xs:string">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>jóváíró vagy szturnó számla esetén a hivatkozott számla sorszáma</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="penznem" type="xs:string"/>
<xs:element name="arfolyam" type="xs:float">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>devizás számla esetén a használt árfolyam értéke</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="ftafaertek" type="xs:float">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>devizás számla esetén az ÁFA értéke átszámítva forintba</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="egyebadat" type="xs:string">
  <xs:annotation>
    <xs:documentation>egyéb adatok, megjegyzések tárolására</xs:documentation>
  </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="ajto" type="xs:string"/>
</xs:schema>

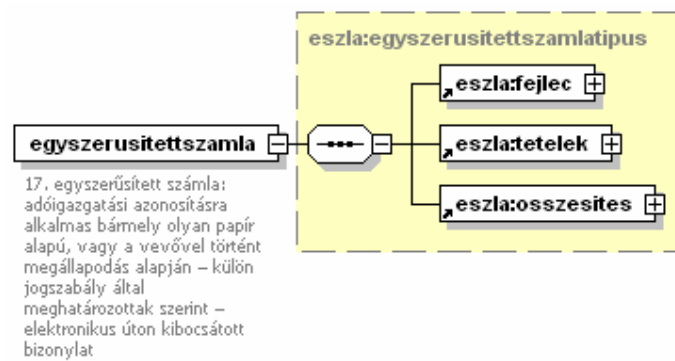
```

Példa xml

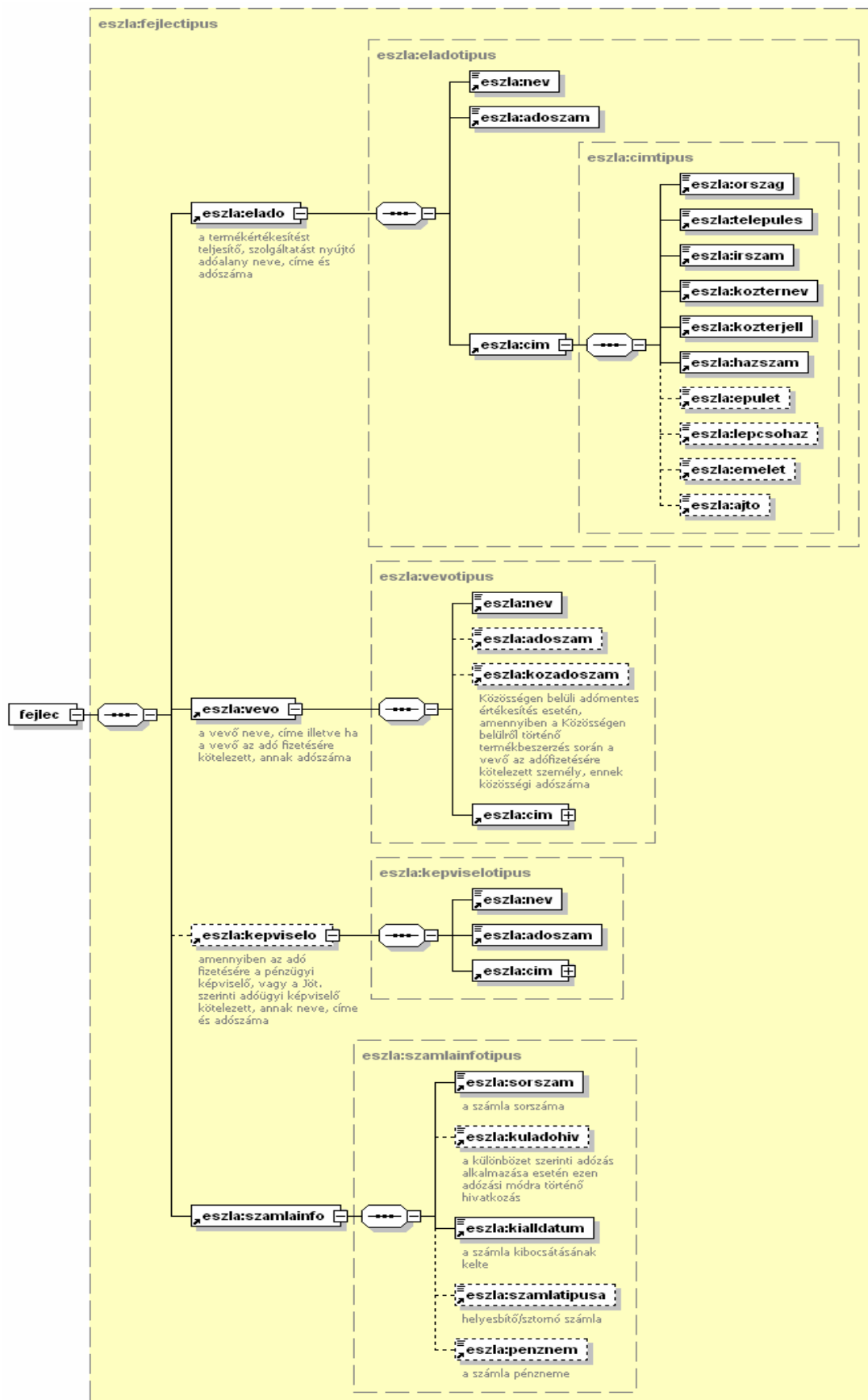
```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<szamla xmlns="http://www.apenh.hu/2005/szamla" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-
instance">
  <fejlec>
    <elado>
      <nev>Könyv Bt.</nev>
      <adoszam>12345678-2-44</adoszam>
      <csasz>11111111-2-22</csasz>
      <cim>
        <orszag>Magyarország</orszag>
        <telepules>Budapest</telepules>
        <irszam>1111</irszam>
        <kozternev>Seholnemvolt</kozternev>
        <kozterjell>utca</kozterjell>
        <hazszam>77</hazszam>
        <epulet>B</epulet>
        <emelet>2.</emelet>
        <ajto>11</ajto>
      </cim>
    </elado>
    <vevo>
      <nev>Kovács János</nev>
      <adoszam>12345678-2-45</adoszam>
      <csasz>22222222-2-45</csasz>
      <cim>
        <orszag>Magyarország</orszag>
        <telepules>Budapest</telepules>
        <irszam>1111</irszam>
        <kozternev>Nevenincs</kozternev>
        <kozterjell>tér</kozterjell>
        <hazszam>1</hazszam>
      </cim>
    </vevo>
    <szamlainfo>
      <sorszam>SZ0002</sorszam>
      <kialldatum>2009-06-10</kialldatum>
      <teljdatum>2009-06-18</teljdatum>
      <fizhatarido>2009-06-18</fizhatarido>
      <fizmod>készpénz</fizmod>
      <szamlatipusa>normal</szamlatipusa>
      <hivatkozotyszamla>SZ0001</hivatkozotyszamla>
      <egyebadat>Minta számla</egyebadat>
      <penznem>HUF</penznem>
    </szamlainfo>
  </fejlec>
  <tetelek>
    <tetel id="1">
      <termeknev>kis könyv</termeknev>
      <besorszam>4903</besorszam>
      <nettoar>2000</nettoar>
      <afakules>5</afakules>
      <afaertek>100</afaertek>
      <bruttoar>2100</bruttoar>
      <engedmeny>210</engedmeny>
      <engedmenyszazalek>10</engedmenyszazalek>
    </tetel>
    <tetel id="2">
      <termeknev>nagy könyv</termeknev>
      <besorszam>4903</besorszam>
      <nettoar>5000</nettoar>
      <afakules>5</afakules>
      <afaertek>250</afaertek>
    </tetel>
  </tetelek>
</szamla>
```

```
        <bruttoar>5250</bruttoar>
    </tétel>
</tetelek>
<összesites>
    <afarovat id="1">
        <afakulcs>5</afakulcs>
        <nettoar>7000</nettoar>
        <afaertek>350</afaertek>
        <bruttoar>7350</bruttoar>
    </afarovat>
    <vegösszeg>
        <nettoarössz>7000</nettoarössz>
        <afaertekössz>350</afaertekössz>
        <bruttoarössz>7350</bruttoarössz>
    </vegösszeg>
</összesites>
</szamla>
```

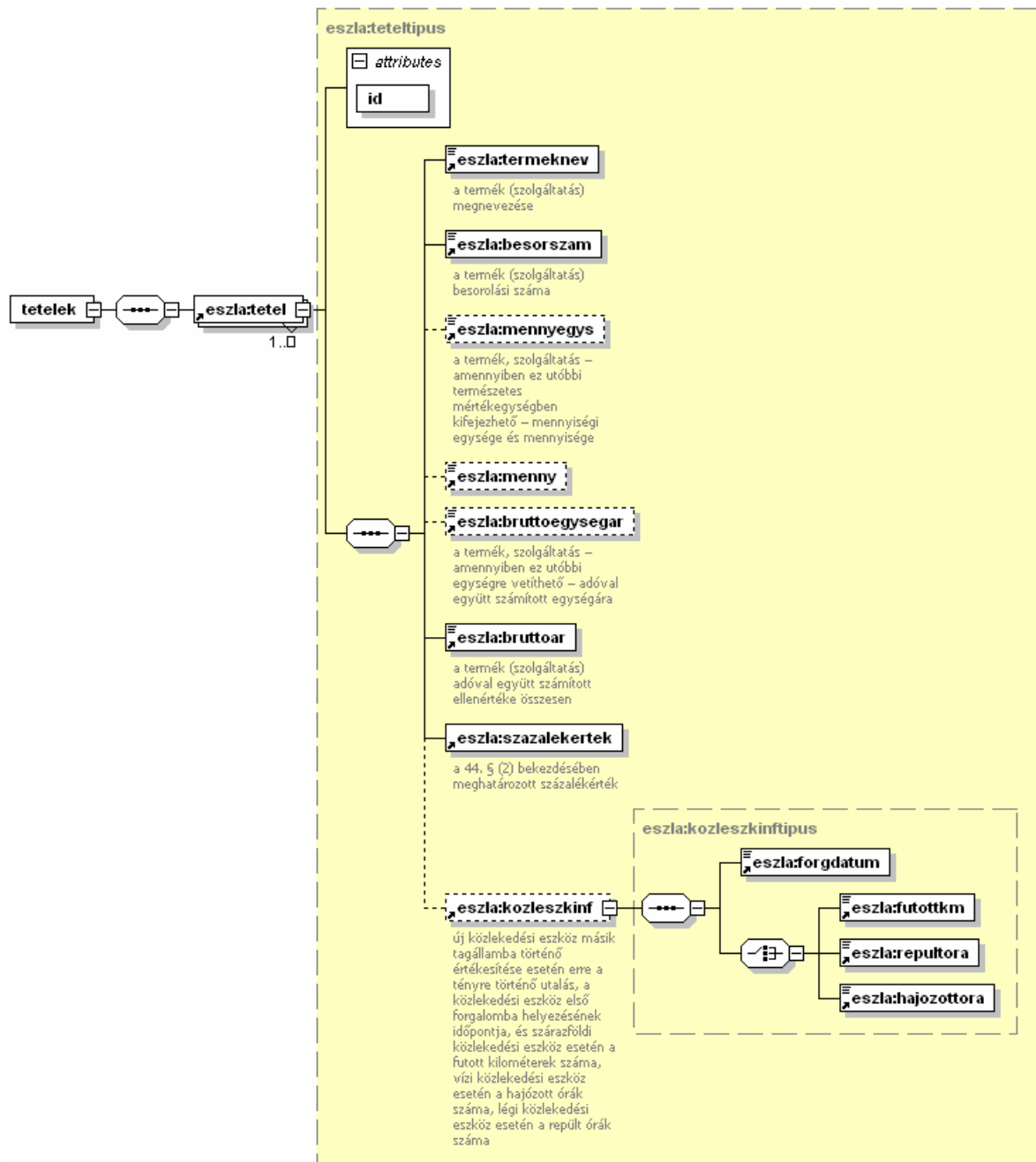
b) Egyszerűsített számla

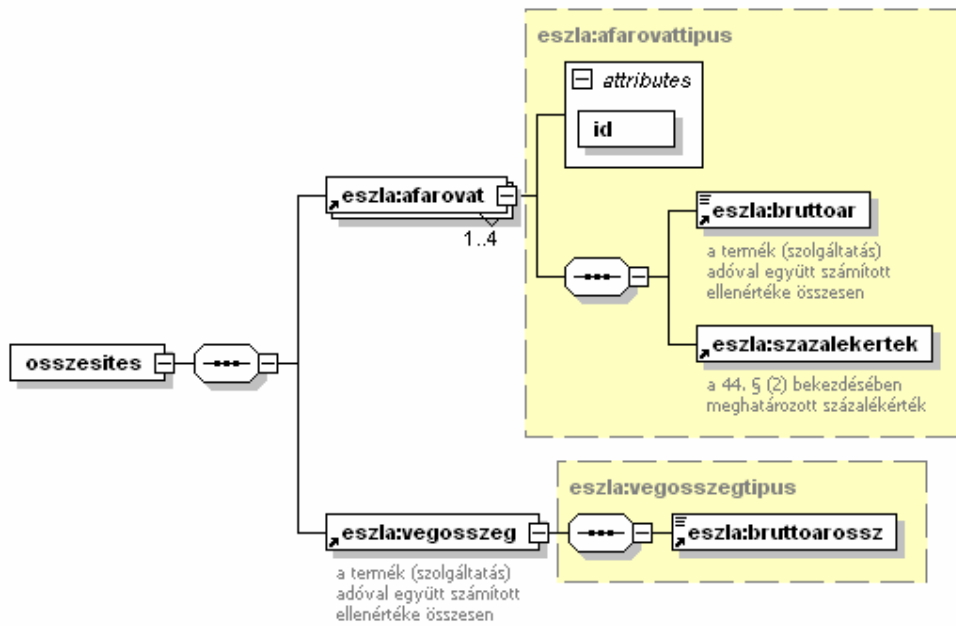
6. ábra Egyszerűsített számla

7. ábra Egyszerűsített számla fejléce

8. ábra Egyszerűsített számla tételei

9. ábra Egyszerűsített számla összesítése

DTD definíció

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!ELEMENT szamla (fejlec, tetelek, osszesites)>
<!ELEMENT fejlec (elado, vevo, kepviselo?, szamlainfo)>
<!ELEMENT elado (nev, adoszam, cim)>
<!ELEMENT vevo (nev, adoszam?, kozadoszam?, cim)>
<!ELEMENT kepviselo (nev, adoszam, cim)>
<!ELEMENT nev (#PCDATA)>
<!ELEMENT adoszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT kozadoszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT cim (orszag, telepules, irszam, kozternev, kozterjell, hazszam, epulet?, lepcsohaz?, emelet?,
ajto?)>
<!ELEMENT orszag (#PCDATA)>
<!ELEMENT telepules (#PCDATA)>
<!ELEMENT irszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT kozternev (#PCDATA)>
<!ELEMENT kozterjell (#PCDATA)>
<!ELEMENT hazszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT epulet (#PCDATA)>
<!ELEMENT lepcsohaz (#PCDATA)>
<!ELEMENT emelet (#PCDATA)>
<!ELEMENT ajto (#PCDATA)>
<!ELEMENT szamlainfo (sorszam, kuladohiv?, kialldatum, teljdatum, fizhatarido, fizmod, szamlatipusa?,
penznem?)>
<!ELEMENT sorszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT kuladohiv (#PCDATA)>
<!ELEMENT kialldatum (#PCDATA)>
<!ELEMENT teljdatum (#PCDATA)>
<!ELEMENT fizhatarido (#PCDATA)>
<!ELEMENT fizmod (#PCDATA)>
<!ELEMENT szamlatipusa (#PCDATA)>
<!ELEMENT penznem (#PCDATA)>
<!ELEMENT tetelek (tetel+)>
<!ELEMENT tetel (termeknev, besorszam, mennyegys?, menny?, nettoegysegar?, nettoar, afakulcs, afaertek,
bruttoar, kozleszkinf?)>
<!ELEMENT terméknev (#PCDATA)>
<!ELEMENT besorszam (#PCDATA)>
<!ELEMENT mennyegys (#PCDATA)>
<!ELEMENT menny (#PCDATA)>
<!ELEMENT nettoegysegar (#PCDATA)>
<!ELEMENT nettoar (#PCDATA)>
<!ELEMENT afakulcs (#PCDATA)>
<!ELEMENT afaertek (#PCDATA)>
<!ELEMENT bruttoar (#PCDATA)>
<!ELEMENT kozleszkinf (forgdatum, (futottkm | reptora | hajozottora))>
<!ELEMENT forgdatum (#PCDATA)>
<!ELEMENT futottkm (#PCDATA)>
<!ELEMENT reptora (#PCDATA)>
<!ELEMENT hajozottora (#PCDATA)>
<!ELEMENT osszesites (afarovat+, vegosszeg)>
<!ELEMENT afarovat (afakulcs, nettoar, afaertek, bruttoar)>
<!ELEMENT vegosszeg (nettoarossz, afaertekossz, bruttoarossz)>
<!ELEMENT nettoarossz (#PCDATA)>
<!ELEMENT afaertekossz (#PCDATA)>
<!ELEMENT bruttoarossz (#PCDATA)>
<!ATTLIST afarovatCDATA #REQUIRED>
<!ATTLIST tetel id CDATA #REQUIRED>
```

XSD séma definíció

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<xs:schema xmlns:szla="http://www.apeh.hu/2005/szamla" xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
targetNamespace="http://www.apeh.hu/2005/szamla">
  <xs:complexType name="szamlatipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:fejlec"/>
      <xs:element ref="szla:tetelek"/>
      <xs:element ref="szla:osszesites"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="fejlectipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:elado"/>
      <xs:element ref="szla:vevo"/>
      <xs:element ref="szla:kepviselo" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:szamlainfo"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="tetelektipus">
    <xs:annotation>
      <xs:documentation>számla tételei</xs:documentation>
    </xs:annotation>
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:tetel"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="osszesitestipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:afarovat" maxOccurs="unbounded"/>
      <xs:element ref="szla:vegosszeg"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="eladotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="kepviselotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="vevotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:nev"/>
      <xs:element ref="szla:adoszam" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:kozadoszam" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:cim"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>
  <xs:complexType name="szamlainfotipus">
    <xs:sequence>
      <xs:element ref="szla:sorszam"/>
      <xs:element ref="szla:kuladohiv" minOccurs="0"/>
      <xs:element ref="szla:kialldatum"/>
      <xs:element ref="szla:teljdatum"/>
      <xs:element ref="szla:fizhatarido"/>
      <xs:element ref="szla:fizmod"/>
    </xs:sequence>
  </xs:complexType>

```

```

        <xs:element ref="szla:szamlatipusa" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:penznem" minOccurs="0"/>
    </xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="teteltipus">
    <xs:sequence>
        <xs:element ref="szla:termeknev"/>
        <xs:element ref="szla:besorszam"/>
        <xs:element ref="szla:mennyegys" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:menny" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:nettoegysegar" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:bruttoegysegar" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:nettoar"/>
        <xs:element ref="szla:afakulcs"/>
        <xs:element ref="szla:afaertek"/>
        <xs:element ref="szla:bruttoar"/>
        <xs:element ref="szla:kozleszkinf" minOccurs="0"/>
    </xs:sequence>
    <xs:attribute name="id" type="xs:integer" use="required"/>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="vegosszegtipus">
    <xs:sequence>
        <xs:element ref="szla:nettoarossz"/>
        <xs:element ref="szla:afaertekossz"/>
        <xs:element ref="szla:bruttoarossz"/>
    </xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="afarovattipus">
    <xs:sequence/>
    <xs:attribute name="id" type="xs:integer" use="required"/>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="cimtipus">
    <xs:sequence>
        <xs:element ref="szla:orszag"/>
        <xs:element ref="szla:telepules"/>
        <xs:element ref="szla:irszam"/>
        <xs:element ref="szla:kozternev"/>
        <xs:element ref="szla:kozterjell"/>
        <xs:element ref="szla:hazszam"/>
        <xs:element ref="szla:epulet" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:lepcsohaz" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:emelet" minOccurs="0"/>
        <xs:element ref="szla:ajto"/>
    </xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:complexType name="kozleszkinftipus">
    <xs:sequence>
        <xs:element ref="szla:forgdatum"/>
        <xs:choice>
            <xs:element ref="szla:futottkm"/>
            <xs:element ref="szla:repultora"/>
            <xs:element ref="szla:hajozottora"/>
        </xs:choice>
    </xs:sequence>
</xs:complexType>
<xs:element name="szamla" type="szla:szamlatipus">
    <xs:annotation>
        <xs:documentation>16. számla: adóigazgatási azonosításra alkalmas bármely olyan
        papír alapú, vagy a vevővel történt megállapodás alapján – külön jogszabály által meghatározottak szerint –
        elektronikus úton kibocsátott bizonylat</xs:documentation>
    </xs:annotation>
</xs:element>
<xs:element name="fejlec" type="szla:fejlectipus"/>
<xs:element name="tetelek">
    <xs:complexType>

```

```

        <xs:sequence>
          <xs:element ref="szla:tetel" maxOccurs="unbounded"/>
        </xs:sequence>
      </xs:complexType>
    </xs:element>
    <xs:element name="osszesites">
      <xs:complexType>
        <xs:sequence>
          <xs:element ref="szla:afarovat" maxOccurs="4"/>
          <xs:element ref="szla:vegosszeg"/>
        </xs:sequence>
      </xs:complexType>
    </xs:element>
    <xs:element name="elado" type="szla:eladotipus">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>a termékértékesítést teljesítő, szolgáltatást nyújtó adóalany neve,
címe és adószáma</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="kepviselo" type="szla:kepviselotipus">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>amennyiben az adó fizetésére a pénzügyi képviselő, vagy a Jöt.
szerinti adóügyi képviselő kötelezett, annak neve, címe és adószáma</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="vevo" type="szla:vevotipus">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>a vevő neve, címe illetve ha a vevő az adó fizetésére kötelezett,
annak adószáma</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="szamlainfo" type="szla:szamlainfotipus"/>
    <xs:element name="tetel" type="szla:teteltipus"/>
    <xs:element name="afarovat" type="szla:afarovattipus"/>
    <xs:element name="cim" type="szla:cimtipus"/>
    <xs:element name="nev" type="xs:string"/>
    <xs:element name="adoszam" type="xs:string"/>
    <xs:element name="kozadoszam" type="xs:string">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>Közösségen belüli adómentes értékesítés esetén, amennyiben a
Közösségen belülről történő termékbeszerzés során a vevő az adófizetésére kötelezett személy, ennek közösségi
adószáma</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="orszag" type="xs:string"/>
    <xs:element name="telepules" type="xs:string"/>
    <xs:element name="irszam" type="xs:integer"/>
    <xs:element name="kozternev" type="xs:string"/>
    <xs:element name="kozterjell" type="xs:string"/>
    <xs:element name="hazszam" type="xs:integer"/>
    <xs:element name="epulet" type="xs:string"/>
    <xs:element name="lepcsohaz" type="xs:string"/>
    <xs:element name="emelet" type="xs:string"/>
    <xs:element name="sorszam" type="xs:integer">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>a számla sorszáma</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="kuladohiv" type="xs:boolean">
      <xs:annotation>
        <xs:documentation>a különbözet szerinti adózás alkalmazása esetén ezen adózási
módra történő hivatkozás</xs:documentation>
      </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="kialldatum" type="xs:date">

```

```

        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a számla kibocsátásának kelte</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="teljdatum" type="xs:date">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a teljesítés dátuma</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="fizhatarido" type="xs:date">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a fizetés határideje</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="fizmod" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a fizetés módja</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="termeknev" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék (szolgáltatás) megnevezése</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="besorszam" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék (szolgáltatás) besorolási száma</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="mennyegys" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék, szolgáltatás – amennyiben ez utóbbi természetes
mértékegységben kifejezhető – mennyiségi egysége és mennyisége </xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="menny" type="xs:float"/>
    <xs:element name="nettoegysegar" type="xs:float">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék, szolgáltatás – amennyiben ez utóbbi egységre vetíthető
– adó nélkül számított egységára</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="bruttoegysegar" type="xs:float">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék, szolgáltatás – amennyiben ez utóbbi egységre vetíthető
– adóval együtt számított egységára</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="nettoar" type="xs:float">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék (szolgáltatás) adó nélkül számított ellenértéke
összesen</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="bruttoar" type="xs:float"/>
    <xs:element name="afakulcs" type="xs:float">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a felszámított adó százalékos mértéke</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="afaertek" type="xs:float"/>
    <xs:element name="vegosszeg" type="szla:vegosszegtipus">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a termék (szolgáltatás) adóval együtt számított ellenértéke
összesen</xs:documentation>

```

```

        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="afaertekossz" type="xs:float"/>
    <xs:element name="nettoarossz" type="xs:float"/>
    <xs:element name="bruttoarossz" type="xs:float"/>
    <xs:element name="kozleszkinf" type="szla:kozleszkinftipus">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>új közlekedési eszköz másik tagállamba történő értékesítése
            esetén erre a tényre történő utalás, a közlekedési eszköz első forgalomba helyezésének időpontja, és szárazföldi
            közlekedési eszköz esetén a futott kilométerek száma, vízi közlekedési eszköz esetén a hajózott órák száma, légi
            közlekedési eszköz esetén a repült órák száma</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="forgdatum" type="xs:date"/>
    <xs:element name="futottkm" type="xs:float"/>
    <xs:element name="repultora" type="xs:float"/>
    <xs:element name="hajozottora" type="xs:float"/>
    <xs:element name="szamlatipusa" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>helyesbítő/sztornó számla</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="penznem" type="xs:string">
        <xs:annotation>
            <xs:documentation>a számla pénzneme</xs:documentation>
        </xs:annotation>
    </xs:element>
    <xs:element name="ajto" type="xs:string"/>
</xs:schema>

```

Példa xml

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<szamla xmlns="http://www.apex.hu/2005/szamla" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-
instance">
  <fejlec>
    <elado>
      <nev>Könyv Bt</nev>
      <adoszam></adoszam>
      <cim>
        <orszag>Magyarország</orszag>
        <telepules>Budapest</telepules>
        <irszam>1111</irszam>
        <kozternev>Seholnemvolt</kozternev>
        <kozterjell>utca</kozterjell>
        <hazszam>1</hazszam>
      </cim>
    </elado>
    <vevo>
      <nev>Kovács János</nev>
      <cim>
        <orszag>Magyarország</orszag>
        <telepules>Budapest</telepules>
        <irszam>1111</irszam>
        <kozternev>Nevenincs</kozternev>
        <kozterjell>ter</kozterjell>
        <hazszam>1</hazszam>
      </cim>
    </vevo>
    <szamlainfo>
      <sorszam>SZ0001</sorszam>
      <kialldatum>2005-05-01</kialldatum>
      <teljdatum>2005-04-30</teljdatum>
      <fizhatarido>2005-05-06</fizhatarido>
      <fizmod>készpénz</fizmod>
    </szamlainfo>
  </fejlec>
  <tetelek>
    <tétel id="1">
      <termeknev>könyv</termeknev>
      <besorszam>4903</besorszam>
      <nettoar>2000</nettoar>
      <afakulcs>5</afakulcs>
      <afaertek>100</afaertek>
      <bruttoar>2100</bruttoar>
    </tétel>
    <tétel id="2">
      <termeknev>könyv</termeknev>
      <besorszam>4903</besorszam>
      <nettoar>5000</nettoar>
      <afakulcs>5</afakulcs>
      <afaertek>250</afaertek>
      <bruttoar>5250</bruttoar>
    </tétel>
  </tetelek>
  <összesites>
    <afarovat id="1">
      <afakulcs>5</afakulcs>
      <nettoar>7000</nettoar>
      <afaertek>350</afaertek>
      <bruttoar>7350</bruttoar>
    </afarovat>
  </összesites>
</szamla>
```

```
<nettoarossz>7000</nettoarossz>  
<afaertekossz>350</afaertekossz>  
<bruttoarossz>7350</bruttoarossz>  
</vegosszeg>  
</osszesites>  
</szamla>
```